

บทที่ 7

การเขียนบทความวิชาการ

บทความวิชาการเป็นงานเขียนที่แสดงตัวตนของผู้เขียน ในฐานะเป็น นักวิชาการ ซึ่งได้ติดตามการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างสม่ำเสมอ และสะท้อนความเป็น ผู้นำทางวิชาการ ที่มีบทบาทต่อสังคมและวงวิชาการ บทความวิชาการยังเป็น “ต้นทาง” ของการพัฒนาความสามารถการเขียนที่พัฒนาไปสู่การสร้างสรรค์ตำราวิชาการ อันเป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนระดับต่างๆ จึงยอมรับกันในวงวิชาการว่า การเขียนบทความวิชาการเป็นช่องทางในการแสดงภูมิความรู้ ความคิดเห็นของผู้เขียนที่ต้องการพัฒนางานวิชาการให้เจริญรุดหน้า เป็นเสมือนการเข้าสู่สนามทางวิชาการ ที่เปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ได้โต้แย้ง วิพากษ์วิจารณ์ทางวิชาการอย่างอิสระ ไม่ต้องถูกจำกัดด้วยกลุ่มผู้อ่านที่เป็นนักเรียนนักศึกษา หรือด้วยขอบข่ายของรายวิชาตามที่หลักสูตรการศึกษากำหนดไว้

1. ลักษณะและส่วนประกอบของบทความวิชาการ

บทความวิชาการ มีลักษณะเช่นเดียวกับการเขียนบทความทั่วไป ดังอธิบายไว้ใน บทที่ 6 คือ มีเนื้อหาที่แสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับความรู้ ข้อเท็จจริง หลักการ ทฤษฎีทางวิชาการ ใช้ภาษาที่ชวนอ่านชวนติดตาม บทความวิชาการมีจุดเด่นคือ วัตถุประสงค์ในการเขียน ที่มีขอบข่ายการนำเสนอ 3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อเสนอความคิดใหม่ๆ 2) เพื่อเสนอผล การศึกษาค้นคว้าหรือการค้นพบใหม่ๆ ที่ได้จากการศึกษาวิจัย และ 3) เพื่อเสนอวิธีแก้ ปัญหาในเรื่องต่างๆ ซึ่งเป็นเนื้อหาทางวิชาการและในศาสตร์ที่ผู้เขียนมีความรู้สนใจและต้องการ เผยแพร่แก่ผู้อ่าน

บทความวิชาการมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ ส่วนหน้า ส่วนเนื้อหา และส่วนท้าย ในแต่ละส่วนมีรายละเอียดที่แตกต่างจากบทความประเภทอื่นๆ ดังนี้

1.1 ส่วนนำ บทความวิชาการมีส่วนนำ ได้แก่ ชื่อเรื่อง ข้อความเกี่ยวกับผู้เขียน และบทคัดย่อหรือสาระสังเขป

1) ชื่อเรื่อง กำหนดเป็นคำ วลี หรือประโยค มีความหมายที่ทำให้เข้าใจ ขอบข่ายแนวคิดของเนื้อหาบทความวิชาการ และมีความสำคัญต่อการตัดสินใจอ่านหรือไม่ อ่านบทความด้วย

2) **ข้อความเกี่ยวกับผู้เขียน** พิมพ์เป็นเชิงอรรถตอนล่างของหน้าแรก หรือพิมพ์รวมกับผู้เขียนอื่น ๆ เป็นข้อมูลแนะนำผู้เขียนที่แยกพิมพ์ในตอนท้ายของเล่ม เป็นส่วนที่ระบุชื่อผู้เขียน และผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) แสดงรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้เขียน อาทิ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง สถานที่ทำงาน

3) **บทคัดย่อหรือสารสังเขป** เป็นข้อความส่วนแรกของบทความวิชาการที่เขียนขึ้นใหม่แยกต่างหากจากเนื้อหา เขียนสรุปเนื้อหาสาระของบทความทั้งหมดโดยสังเขป ไม่มีการตีความหรือวิจารณ์เพิ่มเติม บทคัดย่อหรือสารสังเขปจะมีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับข้อกำหนดของแหล่งตีพิมพ์แต่ละแห่ง แต่มีประโยชน์คือ ทำให้ผู้อ่านได้ทราบขอบเขตเนื้อหา ถ้าตรงกับความสนใจ และตอบสนองความต้องการของผู้อ่าน ก็จะเลือกอ่านบทความอย่างละเอียดต่อไป

1.2 ส่วนเนื้อหาบทความวิชาการมีเนื้อหาประกอบด้วยความนำหรือเกริ่นนำ เนื้อหา และบทสรุป

1) **ความนำหรือเกริ่นนำ** บทความวิชาการมีวิธีการเขียนความนำหรือเกริ่นนำหลายแบบ เช่น กล่าวถึงที่มาของเรื่องหรือความเป็นมาของประเด็นหรือปัญหาที่นำมาเขียน บางเรื่องบอกจุดมุ่งหมายของการเขียนบทความ บางเรื่องกล่าวถึงสิ่งที่ผู้อ่านคุ้นเคยหรือมีความรู้อยู่แล้ว นำมาเชื่อมโยงไปสู่เนื้อหาความรู้ที่จะกล่าวต่อไปในส่วนเนื้อหา อาจจะกล่าวอ้างถึงความคิดเห็น ข้อความ หรืองานของนักวิชาการคนอื่นที่ยอมรับกันทั่วไป

ส่วนของความนำหรือเกริ่นนำ มักจะมีความยาวประมาณ 1 ย่อหน้า หากยังกล่าวไม่จบความ ก็เขียนเป็นย่อหน้าใหม่ได้อีก 1 ย่อหน้า ความนำควรเป็นข้อความที่เร้าความสนใจ หรือปูพื้นฐานความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวที่จะกล่าวต่อไป

2) **เนื้อหา** เป็นเนื้อความที่มีสาระรายละเอียดในประเด็นหรือปัญหาต่าง ๆ ที่ผู้เขียนวางแผนจะเขียน แบ่งเป็นตอนหรือหัวข้อตามความเหมาะสม นำเสนอเรื่องราวและความคิดเห็นอย่างครบถ้วนตามที่ผู้เขียนต้องการ เขียนลำดับเนื้อหาอย่างเป็นระบบ สัมพันธ์เชื่อมโยงกับหลักหรือทฤษฎีวิชาการในสาขาวิชานั้น ๆ และความคิดเห็นของผู้เขียน

เนื้อความที่เสนอในบทความวิชาการ หากเป็นข้อค้นพบใหม่ ๆ หรือข้อเสนอแนะที่มีสาระสมบูรณ์ จะทำให้ผู้อ่านรู้สึกประทับใจ ได้รับความรู้และทรรศนะทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น

3) **บทสรุป** มีแนวการเขียนหลากหลาย เช่น สรุปสาระของเนื้อความ ให้ข้อเสนอแนะ หรือข้อสังเกตที่เกี่ยวข้องกับสาระที่นำเสนอ อ้างคำประพันธ์ สำนวน คำพังเพย กวีนิพนธ์ ฯลฯ

การเขียนบทสรุปของบทความวิชาการควรเขียนอย่างกระชับ เข้าใจง่าย เพราะผู้อ่านบางคนที่ไม่มีเวลาอ่านโดยละเอียด มักจะอ่านเฉพาะบทสรุป เพื่อเข้าใจแนวคิดของบทความได้ในเวลาอันจำกัด

1.3 ส่วนท้าย บทความวิชาการมีส่วนประกอบตอนท้ายเพิ่มเติม เป็นส่วนที่แสดงว่า ความรู้และแนวคิดที่นำเสนอในบทความน่าเชื่อถือ เพราะผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และแสดงรายการที่ค้นคว้าไว้ใน เชิงอรรถ และ บรรณานุกรม แต่ละส่วนมีวิธีการเขียนดังนี้

1) **เชิงอรรถ** เขียนเชิงอรรถได้ 2 แบบ คือ 1) เขียนในตำแหน่งตอนล่างของหน้าที่ยอ้างอิงถึง และ 2) เขียนรวมทุกรายการอ้างอิงไว้ในตอนท้ายของบทความ ผู้เขียนจะเลือกใช้แบบใดขึ้นอยู่กับความถนัดหรือข้อกำหนดการเขียนเชิงอรรถของแหล่งตีพิมพ์บทความวิชาการ

2) **บรรณานุกรม** เป็นรายการของสิ่งตีพิมพ์หรือแหล่งข้อมูลทางวิชาการต่างๆ ที่ผู้เขียนใช้เป็นข้อมูลเขียนในบทความ เรียงลำดับตามตัวอักษรของชื่อผู้แต่งหนังสือที่นำมาอ้างอิง หรือใช้ประกอบการศึกษาค้นคว้าเขียนบทความวิชาการ

นอกจากนี้บทความวิชาการบางเรื่อง อาจมี **ภาคผนวก** ซึ่งทำให้บทความวิชาการมีคุณค่าและน่าเชื่อถือ แสดงให้เห็นว่าผู้เขียนได้ศึกษาค้นคว้าอย่างมีระบบ ส่วนของภาคผนวกไม่ควรยาวมากนัก มีปริมาณเหมาะสม ตามที่ผู้เขียนได้พิจารณาตรวจสอบแล้วว่า เป็นเนื้อหาส่วนเสริมที่จะทำให้สาระเนื้อหาของบทความวิชาการครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อาจเป็นข้อมูลที่นำเสนอให้ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านมีความรู้เพิ่มเติม หรือเป็นข้อความที่ขยายความสาระเนื้อเรื่องและแนวคิด ในลักษณะของการสังเคราะห์ความรู้ทั้งหมด บางเรื่องมีภาคผนวกเป็นตารางหรือแผนภูมิที่นำมาพิมพ์รวมไว้ในภาคผนวกที่เดียวกันก็ได้ บทความวิชาการไม่ควรคร่ำครวญจะต้องมีภาคผนวกในส่วนประกอบตอนท้ายเสมอไป ถ้าผู้เขียนเป็นผู้รอบรู้ และได้นำเสนอความรู้ที่ตนเชี่ยวชาญไว้ในเนื้อหาบทความ สามารถสื่อสารกับผู้อ่านได้ชัดเจน และตอบสนองความต้องการของผู้อ่านครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว

2. ประเภทของบทความวิชาการ

บทความวิชาการแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ บทความวิชาการทั่วไป บทความปริทัศน์ และบทความวิจัย

2.1 บทความวิชาการทั่วไป เป็นบทความที่นำเสนอความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์ของผู้เขียน ซึ่งได้จากการอ่าน การสังเกต การสัมภาษณ์ ฯลฯ ผู้เขียนได้

วิเคราะห์ข้อมูลความรู้ทางวิชาการ และเลือกสรรสาระที่สำคัญเพียงประเด็นเดียว นำมาเขียน แสดงความคิดเห็นในรูปแบบของบทความ วิธีการนำเสนอเนื้อหาทางวิชาการจึงมีลักษณะ เป็นการเรียบเรียงข้อมูล การแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ การวิจารณ์ การให้ข้อสังเกต การ เสนอแนะ ฯลฯ และมีทั้งทำนองการเขียนที่เคร่งขรึมและเป็นทางการ แต่ถาลดทอนลงมา ในระดับเป็นกันเองมากขึ้น ก็จะมีลักษณะที่เรียกว่า *บทความกึ่งวิชาการ*

2.2 บทความปริทัศน์ เป็นบทความที่นำเสนอเนื้อหาวิชาการเชิงสังเคราะห์ โดย ประมวลสาระข้อมูลเรื่องใดเรื่องหนึ่งจากงานเขียนต่าง ๆ หรือจากแนวความคิดของนักวิชาการ หลาย ๆ คน ที่มีความคิดเห็น ทั้งสอดคล้องกันหรือแตกต่างกัน ผู้เขียนจะวิเคราะห์ แนวความคิดดังกล่าว แล้วเขียนเปรียบเทียบ สรุปประเด็น วิวิจารณ์ เสนอแนะ ฯลฯ เพื่อให้ ผู้อ่านเข้าใจประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอในเรื่องได้อย่างกระจ่างชัดเจน มีความเข้าใจความคิด เห็นในแง่มุมของนักวิชาการที่ได้นำเสนอไว้ในแหล่งข้อมูลต่าง ๆ และมองเห็นแนวโน้มของ วิชาการในสาขาวิชา โดยศึกษาสาระความรู้ในแง่มุมที่แตกต่างจากความคิดเห็นเฉพาะบุคคล โดยประมวลและวิเคราะห์เปรียบเทียบเขียนไว้ในบทความปริทัศน์

2.3 บทความวิจัย เป็นบทความที่นำเสนอผลการค้นคว้าวิจัยใหม่ ๆ ที่เรียบเรียง รายงานวิจัยโดยสังเขป แต่นำเสนอเนื้อหาที่แสดงถึงความเป็นมาของการวิจัย ระเบียบวิธีการวิจัย ผลสรุป และข้อเสนอแนะ ผู้อ่านจะเข้าใจทฤษฎีหรือการปฏิบัติทางวิชาการในสาขานั้น และ ยังเข้าใจกระบวนการวิจัยจากตัวอย่างของการวิจัยที่เรียบเรียงเป็นบทความวิจัย ผู้อ่านจะได้ แนวการวิจัยในหัวข้อที่เกี่ยวข้องในโอกาสต่อไป

ผู้วิจัยมักจะเป็นผู้เขียนบทความวิจัยเผยแพร่เอง โดยปรับปรุงรายละเอียดและเรียบ เรียงรายงานการวิจัย นำเสนอผลการวิจัยในลักษณะของบทความ แม้ว่ารูปแบบการเขียน บทความวิจัยตายตัว แต่มีความสำคัญ และมีสาระประโยชน์เชิงวิชาการ เป็นการเผยแพร่หลัก การทฤษฎีใหม่ ๆ ที่เป็นผลจากการวิจัย หรือแสดงถึงการนำหลักวิชาการไปสู่การประยุกต์ และ การปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมอย่างกว้างขวาง

3. แนวการเขียนบทความวิชาการ

การเขียนบทความวิชาการแต่ละประเภท มีแนวการเขียนโดยเฉพาะ กล่าวคือ *บทความ วิชาการทั่วไป* มีแนวการเขียนเรียบเรียงข้อมูลความรู้ และสาระทางวิชาการที่เป็นข้อค้นพบ จากการศึกษาค้นคว้า การสังเกต และความเชี่ยวชาญจากประสบการณ์ของตนเอง กระบวนการ เขียนบทความวิชาการไม่ซับซ้อน ผู้เขียนบางคนเรียบเรียงเนื้อหาจากหลักการวิชาการ และ แสดงความคิดเห็นอธิบาย เปรียบเทียบ ยกตัวอย่าง ฯลฯ *บทความปริทัศน์* เป็นงานเขียนที่

ผู้เขียนต้องรอบรู้ ได้ศึกษาข้อมูลต่างๆ รอบด้าน มีความสามารถในการสังเคราะห์ข้อมูล สามารถประเมินค่า และเลือกสรรแนวคิดของนักวิชาการจากแหล่งข้อมูลต่างๆ มานำเสนอในประเด็นที่เป็นแนวคิดใหม่ ส่วน *บทความวิจัย* มีรูปแบบการเขียนโดยเฉพาะ เขียนเรียงลำดับตามหัวข้อของรายงานการวิจัย และเขียนเนื้อหาตามที่กำหนดไว้ให้ครบถ้วนและชัดเจน

การเขียนบทความวิชาการแต่ละประเภท ทั้งบทความวิชาการทั่วไป บทความปริทัศน์ และบทความวิจัย มีแนวการเขียนดังตารางเปรียบเทียบการวางแผนหัวข้อ หรือกำหนดประเด็นที่จะเขียนในแต่ละส่วนประกอบของบทความ เรื่อง วัด สถาบันการศึกษานอกโรงเรียน ดังนี้

บทความวิชาการทั่วไป	บทความปริทัศน์	บทความวิจัย
บทนำ นำเสนอประเด็นปัญหาว่าวัดได้ถูกลดบทบาท ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมหลายด้าน เนื้อหา กล่าวว่าวัดมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยมาตั้งแต่อดีตอย่างไร และถูกลดบทบาทลง เมื่อสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไปด้วยอิทธิพลของการรับวัฒนธรรมตะวันตก โดยเฉพาะเมื่อรับระบบการศึกษาแบบยุโรปเข้ามาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 ทำให้วัดซึ่งเป็นสถาบันการศึกษานอกโรงเรียนมีบทบาทลดลง นำเสนอความคิดเห็นว่าวัดควรทำหน้าที่เป็นสถาบันการศึกษานอกโรงเรียนต่อไป	บทนำ (เหมือนบทความวิชาการทั่วไป) เนื้อหา กล่าวถึงบทบาทของวัดในการสั่งสอน โดยอ้างถึงข้อมูลต่างๆ ที่นักวิชาการนำเสนอไว้ในเอกสารต่างๆ และหยิบยกข้อความหรือความคิดเห็นต่างๆ มาแสดง แล้วเขียนวิเคราะห์โดยชี้ให้เห็นว่า วัดเป็นสถาบันสังคมที่มีบทบาทในการให้การศึกษานอกโรงเรียนอย่างไร แสดงความคิดเห็นเชิงวิจารณ์ว่า วัดจะดำรงบทบาทในการให้การศึกษากับประชาชนได้หรือไม่อย่างไร มีข้อมูลหรือแนวความคิดของใครสนับสนุนหรือขัดแย้งบ้าง	บทนำ (เหมือนบทความวิชาการทั่วไป) เนื้อหา เชื่อมโยงจากประเด็นปัญหามาสู่ความเป็นมาของการวิจัย เรื่องวัด สถาบันการศึกษานอกโรงเรียน โดยแสดงให้เห็นความสำคัญของปัญหา และชี้ให้เห็นว่าวัดเป็นสถาบันที่มีอยู่ควบคู่กับสังคมไทยมาช้านาน และวัดน่าจะมีบทบาทในการดำเนินชีวิตและการศึกษามาก่อนสถาบันโรงเรียน กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัยหรือเครื่องมือที่ใช้วิจัยคืออะไร เมื่อได้รับข้อมูลแล้ววิเคราะห์ ผลสรุป

บทความวิชาการทั่วไป	บทความปริทัศน์	บทความวิจัย
โดยสอนธรรมะและเผยแพร่ความรู้ใหม่ ๆ สู่ชาวบ้าน ทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือทั้งจากฆราวาส และพระสงฆ์ บทสรุป ย้ำให้เห็นความสำคัญของการเสริมสร้างบทบาทของวัดต่อสังคม ซึ่งเป็นการประหยัคงบประมาณด้านพัฒนาบุคลากรสถานที่ ฯลฯ แหล่งข้อมูล ศึกษาและรวบรวมจากเอกสาร งานวิจัย หนังสือต่าง ๆ วารสาร บทสัมภาษณ์ การอภิปราย ฯลฯ เกี่ยวกับศาสนา การศึกษานอกระบบ	บทสรุป (อาจใช้แนวเดียวกับบทความวิชาการทั่วไป) แหล่งข้อมูล อ้างอิงจากหนังสือบทความวิชาการ งานวิจัยต่าง ๆ ที่เขียนโดยนักวิชาการ ซึ่งอธิบาย/แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของวัด การศึกษานอกระบบในแง่มุมต่าง ๆ	คืออะไร เสนอความคิดเห็นว่าผลของการวิจัยได้ชี้ให้เห็นบทบาทของวัดต่อการศึกษา นอกระบบอย่างไร โดยนำข้อความในส่วนที่เป็นการอภิปรายผลมาสรุปเรียบเรียงใหม่ บทสรุป (อาจใช้แนวเดียวกับบทความวิชาการทั่วไป) หรือนำข้อความ หัวข้อ ข้อเสนอแนะ ในการทำวิจัยสรุปและเขียนทิ้งท้ายให้ผู้อ่าน สนใจศึกษาแนวอื่น ๆ ต่อไป แหล่งข้อมูล รายงานการวิจัยเรื่อง วัด - สถาบันการศึกษานอกโรงเรียน

4. กระบวนการเขียนบทความวิชาการ

กระบวนการเขียนบทความวิชาการมีขั้นตอนเช่นเดียวกับการเขียนงานเขียนประเภทอื่นๆ ตั้งแต่เตรียมแนวคิด กำหนดชื่อเรื่อง วางโครงเรื่อง ลงมือเขียน ทบทวน ประเมินผลงานเขียน และกำหนดสาระสังเขป

4.1 เตรียมแนวคิด เนื่องจากเนื้อหาสาระของวิชาการต่างๆ ในแต่ละศาสตร์มีขอบเขตกว้างขวาง การเขียนบทความวิชาการจึงต้องกำหนดแนวคิด หรือประเด็นแนวคิดว่าจะเขียนบทความวิชาการในแนวคิดหรือประเด็นใด แล้วคัดเลือกมาเพียงแนวคิดประเด็นเดียวที่มีสาระทางวิชาการตรงกับความสนใจของผู้อ่าน ผู้เขียนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ มีข้อบ่งชี้ที่สามารถศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ง่าย และสามารถสอดแทรกความคิดเห็นของผู้เขียนได้อย่างเหมาะสม เป็นเรื่องที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อผู้อ่าน และไม่เป็นพิษภัยหรือเกิดผลกระทบต่อบุคคลและสังคม

นักวิชาการบางคนอาจได้แนวคิดหรือประเด็นที่จะเขียนบทความวิชาการจากการอ่านหนังสือหรือเอกสารอื่นๆ บางครั้งได้จากการสนทนา การปรึกษาหารือในกลุ่มนักวิชาการ อาจจะเขียนบทความวิชาการจากคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียนอาจจะได้ประเด็นเรื่องที่จะเขียนจากความคิดที่แวบขึ้นมาทันทีทันใด หรือสิ่งที่สนใจและได้ใคร่ครวญในระยะเวลาหนึ่งก็ได้

ตัวอย่างเช่น ผู้เขียนได้ชมรายการสารคดี *มรดกไทย* ทางสถานีโทรทัศน์ช่องหนึ่ง เรื่อง *ชาติไทยเป็นชาตินักภาพยักกลอน* ผู้เขียนซึ่งมีความรู้ด้านการสอนภาษาไทย และสนใจเรื่องของภาพยักกลอน เกิดแนวคิดที่จะเขียนบทความวิชาการ เพื่อให้สังคมได้ตระหนักถึงปัญหาการเรียนการสอนวรรณคดีไทยในสังคมอุตสาหกรรมปัจจุบัน และเสนอความคิดเห็นว่าจะสอนวรรณคดีในอดีตที่แต่งเป็นภาพยักกลอน ให้คนรุ่นใหม่เห็นคุณค่า สนใจศึกษาและสืบทอดเพื่อธำรงรักษาเอกลักษณ์และความเป็นชาติไทยให้ยั่งยืนตลอดไป

อีกกรณีหนึ่ง จากการชมรายการโทรทัศน์เรื่องเดียวกัน แต่ผู้เขียนคนนี้สนใจเรื่องของการดูแลสุขภาพอนามัย มีความเชื่อว่าดนตรีบำบัดโรคได้ จึงเกิดแนวคิดว่าการอ่านทำนองเสนาะบทกวีในวรรณคดี ก็มีท่วงทำนองเช่นเดียวกับเสียงดนตรี จึงเป็นทางเลือกของการรักษาโรคได้อีกแนวทางหนึ่ง เนื่องจากแนวคิดเรื่องนี้เป็นเรื่องใหม่ และเป็นศาสตร์ที่รู้ในวงแคบ คนทั่วไปยังมีความรู้น้อย ดังนั้นผู้เขียนต้องค้นคว้าข้อมูลอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะวิธีการรักษาโรคโดยใช้เสียงดนตรี โดยค้นคว้าข้อมูลจากงานวิจัย วารสารการแพทย์ หรือประมวลข้อมูลจากการสัมภาษณ์แพทย์ นักจิตวิทยา พยาบาล ฯลฯ

การเตรียมแนวคิดหรือประเด็นทางวิชาการ ต้องเป็นแนวคิด ประเด็นสำคัญและน่าสนใจ ไม่เป็นแนวคิดเชิงเทคนิคมากเกินไป หรือเป็นเรื่องที่ผู้เขียนมีความรู้ไม่เพียงพอ

ส่วนใหญ่บทความวิชาการมักเป็นเรื่องที่ผู้เขียนสนใจ ต้องการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม และนำเสนอเพื่อให้ผู้อ่านตระหนักถึงความสำคัญและเกิดความสนใจแนวคิดหรือประเด็นที่น่าสนใจ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับลักษณะของกลุ่มผู้อ่านด้วย เพราะผู้อ่านแตกต่างกันในด้านเพศ วัย ภูมิหลังทางการศึกษา อาชีพ ความสนใจส่วนบุคคล สถานภาพทางสังคม ฯลฯ บางครั้งการเลือกแนวคิดหรือประเด็นเพื่อเขียนบทความทางวิชาการเป็นเรื่องเล็กๆ ซึ่งผู้อ่านกลุ่มหนึ่งไม่สนใจ แต่กลายเป็นเรื่องใหญ่ ที่มีความสำคัญและน่าสนใจของผู้อ่านอีกกลุ่มหนึ่งก็ได้

4.2 วิเคราะห์แนวคิด เป็นขั้นตอนของการพิจารณาแนวคิดหรือประเด็นที่จะเขียนบทความวิชาการให้กระจ่างแจ่มชัด โดยแยกแยะประเด็นในแง่มุมต่างๆ อย่างละเอียด แล้วเลือกแนวคิด ประเด็นที่คาดคะเนว่าผู้อ่านสนใจ ผู้เขียนสามารถเขียนขยายความได้โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตัวเอง หรือจากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ การวิเคราะห์แนวคิดหรือประเด็นที่เลือกไว้ ผู้เขียนจะจำแนกแจกแจงออกเป็นหัวข้อย่อยหลายๆ ข้อ มีความหมายและขอบข่ายที่ชัดเจนว่า เป็นเรื่องทำนองใด นำเสนอแนวคิดทางวิชาการได้ในแนวใด การวิเคราะห์ดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงขอบเขตเนื้อหาในสาขาวิชากลุ่มผู้อ่าน โอกาสที่เขียนบทความ และแหล่งตีพิมพ์บทความด้วย

ขั้นตอนต่อจากการเตรียมแนวคิด คือการวิเคราะห์แนวคิด กล่าวคือ เมื่อได้แนวคิดหรือประเด็นเรื่องที่จะนำมาเขียนในบทความวิชาการแล้ว ผู้เขียนควรทบทวนขอบเขตของแนวคิดอย่างละเอียดถี่ถ้วนและรอบคอบ ใช้เวลาพิจารณาพิจารณาพอสมควร แล้วบันทึกขอบเขตแนวคิดหรือแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นหัวข้อย่อยหรือเป็นร่างประเด็นย่อย เขียนในรูปแบบของ ผังมโนทัศน์ (concept mapping) หรือ แผนภาพความคิด (mind map) เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนวางโครงเรื่องต่อไป

การวิเคราะห์แนวคิดและกำหนดหัวข้อย่อย ควรคำนึงถึงขอบเขตเนื้อหาที่เหมาะสมควรเป็นหัวข้อเรื่องที่ไมกว้างเกินไป ไม่ซับซ้อน มีแหล่งข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าเพียงพอ และสะดวกรวดเร็ว สามารถค้นหาข้อมูลและเก็บรวบรวมข้อมูลได้หลากหลายด้วยวิธีการต่างๆ นอกจากเป็นแหล่งข้อมูลเอกสารซึ่งศึกษาได้จากสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ แล้ว ยังอาจจะเก็บรวบรวมข้อมูลได้ด้วยวิธีอื่นๆ เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น แต่ถ้าเลือกหัวข้อเรื่องแคบหรือเฉพาะเจาะจง ก็จะมีปัญหาการค้นคว้าข้อมูลทำให้เขียนเนื้อหาได้ฉิวฉิน ไม่สามารถศึกษารายละเอียดได้ ผู้เขียนจึงควรอ่านบทความอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดหัวข้อย่อยที่เน้นการนำเสนอแนวคิดใหม่ ไม่คล้ายคลึงกับแนวคิดของบทความอื่นที่เผยแพร่แล้ว แต่ต้องแสวงหาแง่มุมแนวคิดที่แตกต่าง ไม่ให้ซ้ำซ้อนกัน

ตัวอย่างการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยโดยใช้บทกวีจากวรรณคดีเขียนเป็นหัวข้อย่อยในผังมโนทัศน์ได้ดังนี้

การปฏิบัติเบื้องต้นเพื่อป้องกันการเจ็บป่วย

การอยู่อาศัยในที่
ปลอดภัยจากเชื้อโรค
หรือสารพิษ

การดูแลสุขภาพร่างกาย

การรักษาสุขภาพ
จิตโดยใช้ดนตรี/
บทกวี

ผู้เขียนบางคนวิเคราะห์แนวคิดในลักษณะของ *การระดมความคิด* โดยกำหนดหัวข้อย่อยเป็นข้อๆ ครอบคลุมรายละเอียดของขอบข่ายเรื่องที่จะเขียน แสดงความสัมพันธ์ของหัวข้อย่อยกับแนวคิดหลักได้ แต่อาจจะไม่ชัดเจนเหมือนกับการเขียนเป็นแผนผังมโนทัศน์ ดังกรณีตัวอย่างการวิเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนกาพย์กลอนในสังคมอุตสาหกรรมปัจจุบัน รวบรวมความคิดได้หัวข้อย่อยเรียงลำดับด้วยตัวเลข คือ 1) สภาพการเรียนการสอนภาษาไทยในปัจจุบัน 2) ข้อจำกัด ปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการสอนวรรณคดีหรือกาพย์กลอน 3) วิธีการสอนกาพย์กลอนแนวใหม่ให้สอดคล้องกับสังคมอุตสาหกรรม 4) จะเกิดปัญหาอย่างไร หรือมีข้อจำกัดอย่างไร ถ้านำมาสอนในโรงเรียน 5) ในทรรศนะของผู้เขียน มีความคิดเห็นว่าจะดำเนินการ หรือแก้ไขอย่างไร 6) ผลที่เกิดขึ้น (คาดคะเน) คือ การอนุรักษ์และสืบทอดเอกลักษณ์ /ความเป็นชาติไทย ฯลฯ

4.3 การกำหนดชื่อเรื่อง การกำหนดชื่อเรื่องได้ตรงแนวคิดของเรื่อง นำไปสู่ความสำเร็จในการเขียน ทำให้บทความวิชาการมีความสมบูรณ์และน่าสนใจ บางครั้งอาจคิดชื่อเรื่องได้ตั้งแต่เตรียมแนวคิด หรือในขั้นตอนการวิเคราะห์แนวคิด แต่บางครั้งเมื่อวิเคราะห์และกำหนดหัวข้อย่อยแล้ว อาจเห็นว่าควรปรับชื่อเรื่องใหม่ บางครั้งอาจจะเปลี่ยนชื่อเรื่องใหม่ในขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลและลงมือเขียนไประยะหนึ่งก็ได้ จึงไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวว่าจะตั้งชื่อเรื่องบทความเมื่อใด สิ่งสำคัญคือจะตั้งชื่อเรื่องอย่างไรให้ครอบคลุมเนื้อหาและสื่อสารแนวคิดได้อย่างชัดเจน

บทความวิชาการส่วนใหญ่จะตั้งชื่อโดยใช้ถ้อยคำเรียบง่าย กระชับ บ่งบอกแนวคิดของเรื่อง ทิศทาง และแนวการลำดับเนื้อหาสาระ ตัวอย่างเช่น

กาพย์กลอนในอดีต บทบาทในสังคมปัจจุบัน

กลยุทธ์ในลัทธิตะเลงพ่าย

การศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

การเกิดโรคลมชักในเด็ก

หัตถกรรมพื้นบ้าน-กรณีศึกษาเครื่องปั้นดินเผาด่านเกวียน

การเลี้ยงสุกรเพื่อการส่งออก

ฯลฯ

ถ้ากำหนดหรือเลือกหัวข้อหรือชื่อเรื่องที่จะเขียนบทความวิชาการไม่ได้ ควรสำรวจจากคู่มือช่วยค้นคว้าของห้องสมุด เช่น บัตรรายการ บรรณานุกรมเฉพาะวิชา ฯลฯ จะได้ตัวอย่างชื่อหนังสือ ชื่อเรื่องในแนวต่างๆ นอกจากจะได้แหล่งข้อมูลสำหรับค้นคว้าได้หลากหลายแล้วยังช่วยให้มีความคิดที่จะกำหนดหัวข้อหรือตั้งชื่อเรื่องที่น่าสนใจอีกด้วย

4.4 การวางโครงเรื่อง เป็นขั้นตอนของการวางแผนการเขียนเนื้อหา จัดลำดับเนื้อเรื่องเป็นอย่างไรดี มีแนวคิด เรื่องราว หรือเหตุการณ์ที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน การวางแผนการเขียนบทความวิชาการมักจะวางโครงเรื่องที่มีลำดับเนื้อหา 3 รูปแบบ ดังนี้

1) *การลำดับเนื้อหาตามเวลา* เนื้อหาลำดับตามเวลาก่อน-หลัง มักเขียนเรื่องเกี่ยวกับกระบวนการต่างๆ สารความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเป็นมาของปัญหา ฯลฯ

ตัวอย่างเช่นบทความวิชาการเรื่อง *ความเจริญเติบโตของไก่พันธุ์พื้นเมืองที่เลี้ยงด้วยอาหารชนิดต่าง ๆ* มีหัวข้อในเนื้อหาลำดับตามเวลา กล่าวถึงภาวะการเจริญเติบโตของไก่พันธุ์พื้นเมืองในระยะเวลาต่าง ๆ ตั้งแต่ฟักออกจากไข่จนถึงเวลาจัดจำหน่าย และเปรียบเทียบผลของการให้อาหารชนิดต่าง ๆ ในระยะเวลาเดียวกัน

2) *การลำดับเนื้อหาตามความสำคัญ* เนื้อหาในตอนต้นของบทความวิชาการกล่าวถึงสาระสำคัญของเรื่อง แล้วลำดับความสำคัญลดหลั่นลงมา การวางโครงเรื่องแบบนี้ตอบสนองความสนใจและความต้องการของผู้อ่านที่มีเวลาอ่านจำกัดมากกว่าโครงเรื่องแบบอื่นๆ เพราะผู้อ่านสามารถเลือกอ่านหัวข้อที่สนใจ อ่านย่อหน้าต้น ๆ และอ่านข้ามข้อความบางตอนที่ไม่สำคัญก็ได้

ตัวอย่างเช่น บทความวิชาการเรื่อง *คุณค่าแท้ของศิลปะ* กล่าวถึง คุณค่าของศิลปะที่มีต่อจิตใจเป็นลำดับแรก และลำดับถัดมามีความสำคัญลดหลั่นกันไป ได้แก่ คุณค่าที่เป็นบ่อเกิดของความคิดสร้างสรรค์ เป็นสื่อภาษาใจ ช่วยให้บุคคลค้นพบตนเองและก่อให้เกิดสติปัญญา ฯลฯ

3) *การลำดับเนื้อหาโดยตั้งประเด็น* มีลักษณะคล้ายกับการตั้งโจทย์คำถาม แล้วตอบคำถาม ขยายความ ยกตัวอย่าง ฯลฯ ทีละประเด็นตามลำดับ

ตัวอย่างเช่น บทความเรื่อง *การพูด* กำหนดเนื้อหาโดยตั้งเป็นประเด็นว่า การพูดเป็นการสื่อสารของมนุษย์ในชีวิตประจำวัน มีความสำคัญต่อมนุษย์ ทำอย่างไรจึงจะพูดดี การนิยามและกำหนดคุณลักษณะของผู้พูดที่ดี ฯลฯ

การเลือกใช้วิธีการลำดับเนื้อหาแบบใดนั้น ผู้เขียนควรพิจารณาร่วมกับวัตถุประสงค์ในการเขียนและขอบข่ายเนื้อหาที่นำมาเขียน เช่น บทความวิชาการเรื่อง *วัฒนธรรมการบริโภคของคนไทยในปี พ.ศ. 2555* เหมาะกับการวางโครงเรื่องที่ลำดับเนื้อหาโดยตั้งประเด็น

มากกว่าจะลำดับเนื้อหาตามเวลา หรือลำดับเนื้อหาตามความสำคัญ แต่ถ้าเป็นเรื่อง *วัฒนธรรม* การบริโภคของคนไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน ก็ควรวางโครงเรื่องโดยลำดับเนื้อหาตามเวลา เป็นต้น

4.5 การลงมือเขียน เป็นขั้นตอนการเขียนส่วนนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป โดยเรียบเรียงความรู้และข้อมูลที่ศึกษาค้นคว้าตามหัวข้อในโครงเรื่องที่กำหนดไว้ เลือกใช้ถ้อยคำภาษาลำนวนโวหารที่เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะเขียน ใช้ลีลาการเขียนที่เหมาะสมกับบุคลิกของผู้เขียน และกลุ่มผู้อ่านด้วย

ในขั้นตอนนี้ ผู้เขียนควรใช้รูปแบบการเขียนตามประเภทและลักษณะของบทความวิชาการแต่ละประเภท กล่าวคือ ถ้าเขียนบทความวิชาการทั่วไป จะเขียนอธิบายให้ความรู้ และความคิดเห็นในขอบข่ายแนวคิดและประเด็นทางวิชาการในสาขาวิชาที่น่าสนใจ และแปลกใหม่ให้สาระประโยชน์ ส่วนบทความปริทัศน์มักเขียนในแนวเปรียบเทียบ วิเคราะห์วิจารณ์ สรุปประเด็น แทรกในลักษณะให้ข้อมูล และแนวทางการศึกษาวิจัยต่อไป สำหรับบทความวิจัยจะเขียนรายงานเกี่ยวกับความเป็นมาของการวิจัย วิธีการวิจัยและเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ผลของการวิจัย รวมทั้งการนำเสนอผลด้วยแผนภูมิ ตาราง กราฟ และการอภิปรายผล

เนื้อหาของบทความวิชาการที่น่าเชื่อถือ สืบเนื่องมาจากผู้เขียนได้ค้นคว้ารวบรวม และบันทึกไว้อย่างมีระบบ อ้างอิงทั้งข้อความที่เป็นสาระเนื้อหาและการแสดงความคิดเห็นของผู้เขียน เพื่อแสดงว่าผู้เขียนได้ศึกษาข้อมูลมาอย่างดี และบอกให้ผู้อ่านทราบว่า ผู้เขียนศึกษาค้นคว้าเนื้อหาที่อ้างอิงมาจากแหล่งข้อมูลใด เช่น จากการอ่าน การฟัง การสังเกต การสัมภาษณ์ การสังเคราะห์แหล่งข้อมูลวารสารและหนังสือ ฯลฯ

การเขียนอ้างอิง ครอบคลุมทั้งข้อความที่คัดลอกมาทุกตัวอักษรจากข้อความเดิม และเขียนสรุปความและเรียบเรียงใหม่ โดยผ่านการตีความและการปรับปรุงเป็นสำนวนภาษาของผู้เขียนเอง *ข้อควรระวังและควรละเว้นในการเขียนอ้างอิง* คือ ไม่คัดลอกข้อความจากแหล่งข้อมูลต่างๆ นำมาปะติดปะต่อเป็นข้อความเดียวกัน เพราะเนื้อเรื่องและระดับการใช้ภาษาของบทความที่ติดต่อกัน ไม่กลมกลืนสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน หรือขาดคำเชื่อมประโยคและเชื่อมความให้เป็นเรื่องเดียวกัน

ระบบการเขียนรายการอ้างอิงมีหลายแบบ แต่ละสถาบันหรือแหล่งตีพิมพ์กำหนดขึ้นใช้โดยเฉพาะ ควรเลือกระบบการอ้างอิงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือตามระบบของแหล่งพิมพ์ที่ส่งบทความไปตีพิมพ์เผยแพร่เป็นผู้กำหนด และใช้ระบบการอ้างอิงอย่างเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง ไม่ลักลั่นหรือต่างระบบกัน จะทำให้บทความวิชาการดูย่ยคุณภาพ

4.6 การทบทวนและประเมินผลการเขียน เมื่อเขียนเรื่องแล้วเสร็จ ควรทบทวน

และประเมินงานเขียนในด้านต่าง ๆ เช่น เนื้อหาตรงตามวัตถุประสงค์ในการเขียนหรือไม่ ตอบสนองความต้องการของคนอ่านหรือไม่อย่างไร มีข้อดีข้อเสียอย่างไรในการเสนอแนวคิด ข้อมูล การใช้เหตุผล การยกตัวอย่าง การอ้างอิง มีสัดส่วนเนื้อหาสาระของบทนำหรือคำนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป พอเหมาะกันหรือไม่ เลือกใช้คำศัพท์วิชาการตามความจำเป็นและ เหมาะกับกลุ่มผู้อ่านอย่างไร ฯลฯ เมื่อพบข้อบกพร่อง จะได้ปรับปรุงแก้ไขให้มีคุณภาพ และ ถูกต้องก่อนพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์

การประเมินผลงานที่เขียน อาจจะประเมินด้วยตนเอง หรือให้ผู้ที่อยู่ใกล้ชิดมีความ สนิทสนมกันพอสมควรช่วยประเมินให้ ถ้าผู้เขียนประเมินงานเขียนเอง ควรจะทิ้งช่วงเวลา หลังจากเขียนเสร็จแล้วไว้สักระยะหนึ่งก่อน แล้วจึงนำมาอ่านทบทวนและประเมินผลเพื่อ ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

นอกจากนี้ มีระบบการประเมินคุณภาพบทความทางวิชาการที่นำตีพิมพ์เผยแพร่ใน วารสารทางวิชาการ ซึ่งเป็นข้อกำหนดส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพ โดยให้มีผู้ทรงคุณวุฒิ ในศาสตร์หรือวิชาการที่เกี่ยวข้องกับบทความ เป็นผู้ประเมินและกลั่นกรองบทความวิชาการ ก่อนตีพิมพ์ เรียกว่า *เพียร์รีวิว* (peers review) หรือที่เรียกว่า *รีดเดอร์* (reader) ซึ่งมี เกณฑ์การพิจารณาและตรวจสอบคุณภาพของการเขียนตามแต่จะกำหนดไว้ ดังกรณีตัวอย่าง ของเกณฑ์การประเมินคุณภาพของบทความทางวิชาการที่แตกต่างกัน 3 เกณฑ์ ดังนี้

เกณฑ์ที่ 1 ประเมินคุณภาพของบทความวิชาการด้านความถูกต้อง ความชัดเจน และ คุณค่าด้านประโยชน์ มีหัวข้อย่อยดังนี้

- 1) ความถูกต้องตามหลักวิชา
- 2) ความรัดกุมและความชัดเจนในแนวความคิด
- 3) ความเหมาะสมในรูปแบบการเขียนและการอ้างอิง
- 4) ความเหมาะสมในการใช้ภาษา
- 5) ความถูกต้องในการใช้ภาษา
- 6) ประโยชน์ในด้านความก้าวหน้าทางวิชาการ

เกณฑ์ที่ 2 ประเมินคุณภาพของบทความวิชาการในด้านคุณภาพของเนื้อหา การค้นคว้า และวิธีการนำเสนอ ดังนี้

- 1) มีเนื้อหาทางวิชาการเหมาะสมและสัมพันธ์กับชื่อเรื่อง
- 2) มีเนื้อหาถูกต้องและมีคุณค่าทางวิชาการ
- 3) เป็นการรวบรวมข้อมูลมาแสดงอย่างละเอียดและถูกต้อง
- 4) เป็นผลงานที่มีความกระชับ เข้าใจง่าย ชัดเจน และใช้ภาษาที่ดี
- 5) เป็นงานซึ่งมีผู้ทำไว้แล้ว แต่ได้ปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอใหม่ให้เหมาะสม

- 6) แสดงถึงความริเริ่มและความคิดสร้างสรรค์
- 7) เป็นการแสดงความรู้ ความสามารถและความเชื่อมั่นของผู้เขียน
- 8) สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนางานที่เกี่ยวข้องได้

เกณฑ์ที่ 3 ประเมินคุณภาพของบทความวิชาการในด้านการนำเสนอข้อมูลทางวิชาการ
วิธีการเขียน การใช้ภาษา ดังนี้

- 1) ความใหม่และความถูกต้องทางวิชาการ เสนอข้อมูลใหม่ที่เป็นข้อเท็จจริง
มีหลักฐานข้อมูลถูกต้อง ใช้เหตุผลทางวิชาการเป็นพื้นฐานในการอธิบายและการแสดง
ความคิดเห็น
- 2) ความกระชับ บรรยายละเอียด ไม่มีข้อสงสัย ภาษาชัดเจน ตรงไปตรงมา
การสื่อความ ความหมายศัพท์
- 3) ความกะทัดรัด ถ้อยคำสำนวน ประโยค ความยาวของย่อหน้า
- 4) การเรียงลำดับ ถูกต้องทั้งเหตุผล การตั้งข้อสังเกตแล้วจึงวิจารณ์ สำคัญ
น้อย - มาก ไม่ย้อนกลับ
- 5) ความมีเหตุผลและน่าสนใจ สมเหตุสมผล มีข้อมูลสนับสนุน ไม่เขียน
ขึ้นลอยๆ มีการอ้างอิง
- 6) ความน่าสนใจในการเสนอเนื้อหา วิธีเขียน ภาษา และสัดส่วนต่างๆ ของ
บทความ

4.7 การกำหนดบทคัดย่อ หรือ สารสังเขป หมายถึง เรื่องย่อเนื้อหาสาระของ
บทความที่จะกล่าวในลำดับต่อไป เป็นข้อความที่มีลักษณะแบบเดียวกับบทคัดย่อของรายงาน
การวิจัย เขียนแยกต่างหากจากเนื้อหาบทความ มีความยาวประมาณ 3-5 บรรทัดหรือตาม
ที่วารสารกำหนด โดยส่วนใหญ่เรียกว่า บทคัดย่อ วารสารในปัจจุบันกำหนดให้บทความวิชา
การต้องมีบทคัดย่อ เป็นเงื่อนไขของการพิจารณาคัดเลือกบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร
แต่มีบางฉบับอาจไม่ได้กำหนดต้องมีบทคัดย่อก็ได้

การเขียนสารสังเขปของบทความวิชาการมี 2 แบบ แบบแรก เรียกว่า *สารสังเขป
พรรณนา* มีลักษณะการเขียนที่กล่าวถึงขอบเขตของเนื้อหาว่าเกี่ยวข้องกับอะไร
มีวัตถุประสงค์และประเด็นสำคัญอย่างไร แบบที่สองคือ *สารสังเขปย่อเนื้อหา* เป็นวิธี
เขียนสรุปเนื้อหาสำคัญของบทความ เพื่อช่วยให้ผู้อ่านทราบเรื่องราวของบทความโดยไม่
จำเป็นต้องอ่านบทความฉบับสมบูรณ์

ตัวอย่างสารสังเขปพรรณนาของบทความวิชาการเรื่อง *ศิลปะศึกษากับความคิด
สร้างสรรค์*

วงการศิลปศึกษาสนใจที่จะพัฒนาคุณภาพในการคิดสร้างสรรค์ของบุคคล โดยมีพื้นฐานความเชื่อว่าบุคคลทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในตัวเอง แต่มีระดับความเข้มข้นต่างกัน บทความนี้จึงต้องการชี้ให้เห็นว่าศิลปะจะพัฒนาให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ได้อย่างไร มีวิธีการสอนอย่างไร เพื่อจะทำให้ครูสอนศิลปะ รู้จักสอนและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะ ที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะของเด็กไทยให้มีความคิดสร้างสรรค์เพื่อปรับใช้ในการแก้ปัญหาของสังคมต่อไป

ถ้าเขียนสาระสังเขปแบบย่อเนื้อความ เขียนข้อความได้ดังนี้

ความคิดสร้างสรรค์มีคุณประโยชน์ในการพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้าศิลปศึกษาก็เช่นเดียวกับศาสตร์ต่างๆ คือ มีบทบาทในการสนับสนุนและส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ โดยจัดการเรียนการสอนที่มุ่งฝึกเด็กนักเรียนให้รู้จักทดลองปฏิบัติและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ

วารสารหรือสิ่งพิมพ์ที่ดีพิมพ์บทความวิชาการบางฉบับที่ไม่มีส่วนของสาระสังเขปหรือบทคัดย่อ มักจะใช้กลวิธีพิมพ์ข้อความสำคัญที่แสดงแนวคิดสำคัญในบทความ เป็นประโยคหรือข้อความสั้นๆ ที่มีความหมายแสดงแนวคิดได้ชัดเจนและน่าสนใจ นำมาพิมพ์ด้วยตัวพิมพ์พิเศษ หรือพื้นที่ที่จัดไว้เฉพาะในหน้ากระดาษเดียวกับกับเรื่องที่พิมพ์ ทำให้ผู้อ่านสะดุดตา และจับประเด็นแนวคิดของบทความได้ในรวดเร็วว่า ผู้เขียนต้องการสื่อสารแนวคิดใดเป็นสำคัญ เป็นข้อความสั้นๆ ที่มีสาระสำคัญเช่นเดียวกับสาระสังเขป และมีส่วนทำให้ผู้อ่านตัดสินใจที่จะอ่านอย่างละเอียดจนจบเรื่อง

5. แนวคิดในการกำหนดขอบเขตเรื่องและการใช้แหล่งข้อมูล

การนำเสนอเนื้อหาและความคิดเห็นเชิงวิชาการ ต้องมีคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินบทความวิชาการดังกล่าวแล้ว ส่วนสำคัญที่เป็นปัจจัยของการเขียนคือ ความสามารถในการกำหนดขอบเขตเรื่องที่จะเขียนและการรู้จักใช้แหล่งข้อมูลได้เป็นอย่างดี ซึ่งจะช่วยให้เขียนได้ราบรื่น มีประสิทธิภาพ และลดอุปสรรคการเขียนจากการคิดไม่ออก หรือเขียนไม่ได้ดังมีแนวปฏิบัติดังนี้

5.1 การกำหนดขอบเขตของเรื่อง เป็นการเริ่มกระบวนการเขียนขั้นตอนแรกที่ทำให้งานเขียนบทความวิชาการมีคุณภาพ ผู้เขียนควรเลือกหัวข้อหรือเรื่องที่มีขอบเขตเนื้อหาเหมาะสม อาทิ เป็นเรื่องที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือมีประสบการณ์ เป็นเรื่องที่ทันสมัย น่าสนใจ นอกจากนี้ไม่มีขอบเขตที่กว้างเกินไป เพราะจะไม่สามารถศึกษาข้อมูล

รายละเอียดได้ ทำให้เขียนเนื้อหาได้ฉิวฉิน แต่ถ้าเป็นหัวข้อเรื่องแคบหรือเฉพาะเจาะจง ก็จะเป็นปัญหาการค้นคว้าข้อมูลได้จำกัด มีข้อมูลไม่เพียงพอ ผู้อ่านจะไม่ได้สาระประโยชน์คุ้มค่าเวลาที่อ่าน

การกำหนดขอบเขตของเรื่อง อาจทำได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1) ศึกษาเรื่องราวในด้านใดด้านหนึ่งหรือแง่มุมใดมุมหนึ่ง เช่น ปัญหาสังคม โดยศึกษาเฉพาะปัญหาอาชญากร ปัญหาความรุนแรงในสังคม ฯลฯ

2) ศึกษาเรื่องราวในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง เช่น การเมืองกับพระราชบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ภาพสะท้อนสตรีไทยสมัยอยุธยาถึงสมัยโลกาภิวัตน์ ฯลฯ

3) ศึกษาเรื่องราวโดยจำกัดบุคคลหรือกลุ่มบุคคล เช่น แนวพระราชดำริทางการเมืองของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเพณีสงกรานต์ของชาวภูเก็ต ฯลฯ

4) ศึกษาเรื่องราวโดยจำกัดสถานที่ เช่น การเสริมสร้างคุณธรรมในโรงเรียน ปัญหาการคุมประพฤติในจังหวัดสงขลา ฯลฯ

โดยทั่วไป แนวการกำหนดขอบเขตของเรื่อง ควรให้แคบและเฉพาะเจาะจง แต่ต้องพิจารณาปัจจัยการเขียนด้านอื่น ๆ ประกอบด้วย ได้แก่

ก. ความยาวของบทความ เป็นส่วนกำหนดว่า จะเขียนเนื้อหาได้ละเอียดมากน้อยเพียงใด ถ้ากำหนดความยาวไว้ 10-15 หน้า หัวเรื่องควรมีขอบเขตของเรื่องไม่กว้างเกินไป เพื่อให้เสนอเนื้อเรื่องได้ครบถ้วน สมบูรณ์ หรือบทความมีความยาว 30-50 หน้า ก็เขียนข้อมูลได้ละเอียด มีตัวอย่างหลายกรณี รวมทั้งเขียนเชิงวิเคราะห์และเปรียบเทียบได้หลายแง่มุม

ข. ระยะเวลาที่รวบรวมข้อมูล การเรียบเรียงเนื้อหาเรื่องบทความที่มีขอบข่ายกว้าง ผู้เขียนย่อมต้องใช้เวลาเตรียมข้อมูลมากขึ้นเท่านั้น หากกำหนดหัวข้อเรื่องที่เฉพาะเจาะจง แต่มีความลึกซึ้ง มีขั้นตอนสลับซับซ้อนหรือเป็นวิชาการเชิงเทคนิค ก็จะมีปัญหาในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลและเขียนเรียบเรียงเนื้อเรื่อง เป็นอุปสรรคที่ทำให้เขียนไม่แล้วเสร็จทันตามกำหนดเวลา

กลวิธีการกำหนดขอบเขตของการเขียนบทความวิชาการ ที่ทำได้ง่ายไม่ซับซ้อนคือ กำหนดด้วยคำถาม หรือสมมุติฐานที่จะพิสูจน์ด้วยข้อมูลที่จะเขียนบทความต่อไป เช่น

“สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความรุนแรงในสังคมไทยคืออะไร”

“แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นที่แสดงภูมิปัญญาของคนไทยในสมัยก่อนมีกี่ประเภท มีประโยชน์ต่อการลดภาวะโลกร้อนได้อย่างไร”

5.2 การใช้แหล่งข้อมูล เมื่อผ่านขั้นตอนของการกำหนดขอบเขตหัวข้อบทความวิชาการแล้ว ผู้เขียนจะคาดคะเนได้ว่าจะเลือกข้อมูลหรือค้นคว้าข้อมูลใด เพื่อนำมาเขียนต่อไป ดังนั้นผู้เขียนจะต้องเลือกหัวข้อหรือเรื่องซึ่งนำเสนอข้อมูลได้เพียงพอ สามารถค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆ และรวบรวมข้อมูลได้หลากหลายด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งจากแหล่งข้อมูลเอกสารซึ่งศึกษาค้นคว้าจากสิ่งพิมพ์ประเภทต่างๆ และรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีอื่นๆ เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ การสังเกต เป็นต้น

นอกจากรู้จักแหล่งข้อมูลเพื่อศึกษาค้นคว้ามาเขียนเนื้อหาของบทความ หรือเป็นแรงบันดาลใจในการแสดงความคิดเห็นแล้ว ผู้เขียนควรรู้จักวิธีการบันทึกข้อมูล ทั้งที่เป็นเนื้อหาสาระสำคัญ ผู้เขียนได้สังเคราะห์ สรุปความมาเพื่อเขียนเรียบเรียงในบทความ และเป็นรายละเอียดแสดงที่มาของแหล่งค้นคว้า เพื่อใช้เขียนเป็นส่วนอ้างอิงและบรรณานุกรม

6. ข้อสังเกตเพื่อการเขียนบทความวิชาการ

บทความทางวิชาการเป็นผลงานการเขียนที่แสดงให้เห็นถึงความบกพร่องเพียงของผู้เขียน มีการพิจารณา ศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ และประเมินอย่างรอบคอบแล้วว่า เนื้อหาทางวิชาการที่นำมาเขียนบทความมีประโยชน์ มิใช่เป็นการผลิตเอกสารการสอนหรืออธิบายความรู้ทางวิชาการ แต่เป็นการนำเสนอข้อมูลเชิงวิชาการที่เชื่อถือได้ มีการอ้างอิงศาสตร์และทฤษฎีที่มีหลักวิชา มีหลักฐานอ้างอิงที่ยอมรับในวงวิชาการ และใช้ภาษาถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา ดังมีข้อเสนอแนะการใช้ภาษาในบทความทางวิชาการด้านต่างๆ ดังนี้

6.1 ใช้ถ้อยคำภาษาไม่เคร่งเครียด หรือเป็นทางการมากเกินไป มีการลำดับเรียบเรียงความคิด ใช้โครงสร้างของประโยคไม่ยาวและซับซ้อน

6.2 ใช้โวหารการเขียนประเภทเทศนาโวหาร หรืออาจจะใช้โวหารประเภทอื่นๆ เพื่อให้ชวนอ่าน

6.3 ใช้ภาษาเฉพาะตัว ละเว้นการใช้ภาษาพูด แต่อาจใช้ได้บ้างในกรณีที่เป็นท่วงทำนองการเขียน หรือเป็นลีลาการเขียนเฉพาะของผู้เขียนบางคน

6.4 ใช้สำนวนภาษาที่เหมาะสม ชัดเจน ตามพื้นฐานความรู้ และประสบการณ์ของผู้อ่าน

6.5 มีจุดเด่นด้านลีลาการเขียน (style) โดยใช้ถ้อยคำภาษา คำ ประโยค สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของตัวผู้เขียน ในด้านน้ำเสียง อารมณ์ รสนิยม ฯลฯ

6.6 ใช้ภาษาคงเส้นคงวา เช่น การใช้คำ การสะกดคำ การเขียนคำภาษาต่างประเทศ

คำในข้อความ คำศัพท์ไม่ซ้ำซ้อนหรือซ้ำ ๆ ฯลฯ

6.7 ใช้ภาษาถูกต้องตามหลักภาษา กะทัดรัด รัดกุม และสื่อความหมายชัดเจน

นอกจากนี้บทความวิชาการยังสะท้อนถึงทัศนคติของผู้เขียนที่แปลกใหม่ น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อสังคม บทความวิชาการที่เผยแพร่ในปัจจุบัน ผู้เขียนส่วนมากใช้กลวิธีการเขียนเฉพาะตัว มีอรรถรสชวนอ่าน ดังเช่น การใช้ภาษาในลักษณะพุดคุย ใช้ระดับภาษา กึ่งทางการ มีกลวิธีการเล่าเรื่อง การอธิบาย การเสนอเนื้อหาวิชาการอย่างมีอารมณ์ขัน การใช้โวหารเปรียบเทียบ ภาษาง่ายๆ หรือใช้คำศัพท์ไม่ยาก การยกตัวอย่าง แทรกบทประพันธ์ นิทาน วรรณคดี และการแสดงความคิดเห็นที่แปลกใหม่ ไม่ซ้ำกับนักวิชาการอื่นๆ มีประโยชน์ ในฐานะเป็น *ผู้ชี้แนะสังคม* ที่มีส่วนทำให้ปัญหาของสังคมคลี่คลาย ผู้อ่านได้ข้อคิดรวมทั้ง แนวทางต่างๆ จากการประยุกต์ *วิชาการ* นำมาใช้พัฒนาตน ชุมชน และประเทศชาติ ผู้เขียนจึงควรตระหนักถึงลักษณะสำคัญของบทความวิชาการ และละเว้นข้อห้ามการเขียน บทความทางวิชาการ ดังนี้

อย่า เตรียมตัวหรือศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่จะเขียนอย่างผิวเผิน

อย่า รีบเขียนให้เสร็จภายในเวลาอันสั้น โดยไม่คำนึงคุณภาพ

อย่า ลอกเลียนข้อความหรือความคิดของผู้อื่นโดยไม่อ้างอิง

อย่า เพียงแต่รวบรวมข้อมูลของผู้อื่นมาต่อเติมเป็นข้อมูลของตนเอง จะต้องแสดง ส่วนที่เป็นความคิดของตนเอง

อย่า ข้ามส่วนที่ไม่รู้ ไม่มั่นใจ โดยที่ไม่ศึกษาโดยละเอียด

อย่า ให้ข้อมูลพาไป เขียนตามความคิด ความรู้สึก โดยไม่วางแผนการเขียน หรือ ไม่วางโครงเรื่อง

อย่า เขียนเพียงแสดงภูมิปัญญาของตนโดยไม่คำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายหรือผู้อ่าน

อย่า เน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ

อย่า เขียนเพียงเพื่อใช้เลื่อนวิทยฐานะ หรือขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการ โดย ขาดจิตสำนึกทางวิชาการ และจรรยาบรรณวิชาชีพ

8. บทสรุป

บทความวิชาการเป็นงานเขียนที่มีคุณค่าต่อบุคคลและสังคม ถ่ายทอดความรู้และ ทัศนคติในแง่มุมต่างๆ ทางวิชาการที่เข้าถึงผู้อ่านได้จำนวนมากทุกระดับ และทุกกลุ่มสังคม ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมทั้งสื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิชาการสู่สาธารณชนได้อย่างกว้างขวาง ในส่วน of นักวิชาการ

กล่าวได้ว่า การเขียนบทความวิชาการเป็นงานที่ท้าทาย เป็นอิสระไม่ผูกมัดติดอยู่ในกรอบของหลักสูตรการเรียนการสอน ซึ่งมีคำอธิบายและจุดมุ่งหมายของวิชาการตามระบบการศึกษาที่แน่นอนตายตัว นักวิชาการจึงควรสร้างสรรค์งานเขียนบทความวิชาการ และแสวงหาเวทีเผยแพร่บทความวิชาการ ใช้เป็นช่องทางของการพัฒนาสติปัญญา ความรู้ทางวิชาการของตนให้เพิ่มพูนและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

การเขียนบทความวิชาการยังมีส่วนทำให้นักวิชาการเกิดความสนใจใฝ่รู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ไม่ติดยึดอยู่ในแวดวงของสาขาวิชาที่ตนชำนาญเพียงด้านเดียว เป็นการเสริมสร้างความรับผิดชอบและการมีคุณธรรมจรรยาบรรณ เพื่อแสดงบทบาทของตน ให้เป็นประโยชน์ต่อบุคคลและสังคมอย่างแท้จริง โดยไม่ทำให้บุคคลอื่นต้องเสื่อมเสียชื่อเสียง และไม่กระทบต่อความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของสังคม โดยการชักจูงให้อ่านมีความคิดทัศนคติ ตลอดจนการประพฤติปฏิบัติในกรอบของศีลธรรมและกฎหมาย ดังนั้นการเขียนบทความวิชาการไม่จำกัดว่าจะเป็นบทความประเภทใด หรือในศาสตร์สาขาวิชาใด นักวิชาการควรจะแสดงเจตนาที่จะนำเสนอความคิดเห็น และความรู้เชิงวิชาการที่ถูกต้องและเที่ยงตรง เป็นประโยชน์สูงสุดแก่บุคคลและส่วนรวม มีคุณค่าเชิงวิชาการที่จรรโลงวงวิชาการและวิชาชีพ ให้พัฒนาเจริญก้าวหน้าสืบต่อไป

บรรณานุกรม

- ตรีศิลป์ บุญขจร “หน่วยที่ 10 การพัฒนาการเขียนเชิงปฏิบัติ” ใน เอกสารการสอน ชุดวิชา การใช้ภาษาไทย เล่ม 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2538
- ประภาวดี สืบสนธิ์ “หน่วยที่ 14 กระบวนการเขียนเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการใช้ภาษาไทย เล่ม 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2538
- มาลี บุญศิริพันธ์ “หน่วยที่ 7 การเขียนบทความในสื่อสิ่งพิมพ์” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการเขียนสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ เล่ม 1 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2548

ตัวอย่างบทความวิชาการและข้อสังเกต

การเมืองจากแนวพระราชดำรินับทศวรรษพระราชนิพนธ์
ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ธิดา โมสิกรัตน์

บทคัดย่อ

การอ่านวรรณกรรมนอกจากจะได้จินตนาการและอารมณ์สะท้อนใจแล้ว ยังจะได้แง่คิดต่าง ๆ ซึ่งเป็นการพิจารณาวรรณกรรมในฐานะที่เป็นหลักฐานทางความคิดของบุคคล กลุ่ม และสังคมในแนวของวรรณคดีเปรียบเทียบ ถึงแม้ว่านักวิชาการในสาขาวิชาอื่น ๆ จะมีความเห็นว่า ข้อมูลที่ปรากฏในวรรณกรรมไม่อาจจะนำมาใช้ได้อย่างตรงไปตรงมาดังเช่นข้อมูลในเอกสารทางประวัติศาสตร์ก็ตาม แต่ถ้าหากศึกษาวรรณกรรมอย่างจริงจัง ก็จะมองเห็นคุณค่าของวรรณกรรมว่าเป็นผลผลิตหรือกิจกรรมทางปัญญาที่ผู้แต่งได้บันทึกหรือถ่ายทอดข้อมูลในด้านต่าง ๆ ไว้อย่างน่าสนใจ วรรณกรรมจึงมีความสัมพันธ์กับความรู้และความเชื่อต่าง ๆ สามารถนำมาใช้ศึกษาในฐานะที่เป็นประวัติศาสตร์ความคิด (history of ideas) หรือประวัติศาสตร์ภูมิปัญญา (intellectual history) ดังกรณีตัวอย่างการศึกษาเรื่องของการเมืองในบทละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่ทำให้เห็นภาพการเมืองที่ปรากฏในปัจจุบัน และเป็นบทเรียนทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสำหรับคนไทยในทุกยุคทุกสมัย

คำสำคัญ บทละคร พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว การเมือง

Abstract

In addition to imagination and impression, literature presents readers several points of view. In the way of comparative literature, the literature is considered as an intellectual evidence of individual, group, and social. Although scholars in other approaches deny to approve information from literature as the historical proof, the value of literature content is the intellectual activity or product of author's information gathering.

In conclusion, literature is related to some knowledge and believes that can be studied as the history of ideas or the intellectual history. For example, His Majesty the King Rama VI's political drama reflects political situations in the present time. It can be used as a democratic political lessons for Thai citizen of all time

Key words : Drama, His Majesty the King VI, Politic

บทนำ

บทละครเป็นวรรณกรรมบันเทิงคดี มีรูปแบบการแต่งซึ่งมีลักษณะเฉพาะในด้านการนำเสนอเรื่องราวและพฤติกรรมของตัวละครด้วยการแสดง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระราชนิพนธ์บทละครไว้จำนวนมากมาย มีแก่นเรื่องที่เกี่ยวกับการปกครอง พระมหากษัตริย์ ทหาร การสงคราม เสือป่า ลูกเสือ ชาวต่างประเทศ เศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและหน้าที่ของบุคคล¹ เป็นข้อคิดข้อเตือนใจที่มีอิทธิพลโน้มน้าวจิตใจให้รักชาติและมองเห็นปัญหาตลอดจนถึงวิธีการแก้ไขปัญหของบ้านเมืองเพื่อให้ประเทศชาติมีความเป็นปึกแผ่นมั่นคงและนำไปสู่การพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยต่อไป²

อาจกล่าวได้ว่าการละครและบทละครพระราชนิพนธ์ที่ทรงนำมาเผยแพร่ นั้น เป็นเครื่องมือสอนการเมืองทางอ้อมแก่ข้าราชการและประชาชนในสมัยของพระองค์ เป็นสื่อมวลชนที่ทันสมัยที่ทำให้ประชาชนเข้าใจแนวความคิดทางการเมืองมากขึ้น และให้ประสบการณ์ตรงที่ผู้ดูผู้อ่านได้รับความรู้ความเข้าใจด้วยตนเอง ได้เห็น ได้คิด และตัดสินใจที่จะเลือกสิ่งที่ดีด้วยตนเอง³ ในทำนองเดียวกัน พระราชดำริทางการเมืองในบทละครพระราชนิพนธ์ก็อาจจะนำมาใช้เป็น *บทเรียนทางการเมือง* ที่มีคุณค่าต่อประชาชนและนักการเมืองในปัจจุบันได้ด้วยเช่นกัน

การเมืองในบทละครพระราชนิพนธ์

นักวิชาการได้นิยามคำว่า *การเมือง* ไว้แตกต่างกันหลายประการ แต่ในที่นี้ *การเมือง* หมายถึง เรื่องที่เกี่ยวกับรัฐหรือประเทศ การบริหารประเทศ นโยบายในการบริหารประเทศ กิจการของคณะรัฐสภาหรือผู้ปกครอง หรือผู้มีอำนาจในการควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งเป็นเรื่องของการปกครองประเทศ⁴ ขอบเขตของความหมายของการเมืองเช่นนี้ปรากฏอย่างชัดเจนในบทละครพระราชนิพนธ์ แสดงถึงแนวพระราชดำริทางการเมืองที่แทรกอยู่ใน

เนื้อหาของบทละครหลายประการ อาทิ ลักษณะการปกครองแบบต่างๆ ลักษณะของผู้นำ พฤติกรรมของนักการเมืองในรัฐสภา ตลอดจนคณะรัฐบาล สิ่งที่น่าสนใจก็คือ รัชสมัยของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ แต่ทว่า แนวพระราชดำริทางการเมืองของพระองค์กลับเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับประชาธิปไตย ทรงชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของการปกครองแบบต่างๆ ผ่าน *ปาก* และ *พฤติกรรม* ของตัวละคร อันเป็นวิธีการที่ชาญฉลาดในการปลูกฝังพื้นฐานความคิดและความเข้าใจการเมืองให้แก่ข้าราชการบริพาร และประชาชนในยุคสมัยของพระองค์

อย่างไรก็ตาม *สารการเมือง* ในบทละครพระราชนิพนธ์ยังสอดคล้องต้องกันกับ สภาพทางการเมืองในยุคสมัยต่อมาด้วยเช่นกัน เมื่อย้อนกลับไปอ่านบทละครพระราชนิพนธ์แล้ว จะพบว่าพระองค์ได้ทรงเสนอปัญหาการเมือง ตลอดจนวิธีการแก้ไขปัญหาทางการเมืองไว้อย่างชัดเจน นับเป็นเวลากว่ากึ่งศตวรรษแล้ว สมควรที่นักวิชาการหรือนักการเมืองจะศึกษา บทละครพระราชนิพนธ์ควบคู่กับหลักวิชาหรือทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ของตะวันตก เพื่อจะได้รับ แนวความคิดที่นำไปสู่การปฏิบัติที่เกิดประโยชน์ต่อพัฒนาการทางการเมืองไทย และเพื่อการเมืองไทยจะได้ไม่ย่ำอยู่กับที่ หรือมีปัญหาทางการเมืองซ้ำแล้วซ้ำเล่า ดังเช่นที่เป็นอยู่ในทุกวันนี้ อย่างน้อยในช่วงเวลาที่ใกล้ถึงวันเลือกตั้ง (13 กันยายน 2535) บทละครพระราชนิพนธ์บางเรื่องอาจจะให้แง่คิดในการเลือกผู้แทนราษฎรแก่ประชาชน ซึ่งนำไปสู่การเกิด เสถียรภาพทางการเมืองและประเทศชาติต่อไปในอนาคต

บทละครพระราชนิพนธ์ที่ควรศึกษาในแง่ของการเมืองเช่น หัวใจนักรบ (พ.ศ. 2456) เดอะแมนอินกาเกีย (The Man in Khaki, พ.ศ. 2457 ม.ล.ปิ่น มาลากุล แปลเป็นฉบับภาษาไทยชื่อ จับเลื่อ) นามมยอกเอาหนามบ่ง (พ.ศ. 2458) ร.ต.ล.นนทรี (พ.ศ. 2459) อะเสตทแมนส์ไวฟ์ (A Statesman's Wife พ.ศ. 2460 ม.ล.ปิ่น มาลากุล แปลเป็นภาษาไทยชื่อ ภรรยาข้าราชการสำคัญ) พระร่วง (พ.ศ. 2460 และ พ.ศ. 2467) ธรรมะมีชัย (พ.ศ. 2460) ธรรมาธรรมะสงคราม (พ.ศ. 2462) และ ฉวยอำนาจ (พ.ศ. 2466 ทรงแปลเป็นภาษาอังกฤษชื่อ Coup D'Etat พ.ศ. 2467)⁵

พระราชดำริทางการเมืองในพระราชนิพนธ์กิจต่าง ๆ

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเป็นอัจฉริยกษัตริย์ สมดังพระราชมัญญาภิไธย *พระมหาธีรราชเจ้า* ทรงเป็นยุวกษัตริย์พระองค์แรกที่เสด็จไปศึกษาที่ประเทศอังกฤษ ซึ่งยกย่องว่าเป็นแม่แบบหรือเมืองครูของการเมืองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุขของชาติ การเสด็จไปทรงศึกษาต่างประเทศ ทำให้ทรงได้รับ

การอบรมสั่งสอนและได้รับประสบการณ์ต่างๆ ทั้งทางการเมือง การปกครอง และการทหาร สถานศึกษาที่ทรงเรียน คือโรงเรียนนายร้อยที่แซนด์เฮิร์สต์ (Royal Military Academy, Sandhurst) และมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด (Oxford University)⁶

ครั้งเมื่อเสด็จนิวัติพระนคร ได้ทรงมีพระราชกรณียกิจหลายประการที่สะท้อนให้เห็นว่า ทรงมีพระราชดำริที่จะเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นประชาธิปไตย อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าเสียดายว่า นักวิชาการจำนวนไม่น้อยได้ละเลยที่จะศึกษาพระราชกรณียกิจที่แสดงให้เห็นแนวทางในการพัฒนาระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ต่างคนต่างมองเห็นว่าเป็นการเล่น ที่ไร้สาระ ดังปรากฏว่า ได้นำมาเป็นข้ออ้างข้อหนึ่งในการก่อการปฏิวัติ ร.ศ. 130 ดังบันทึกของ ร.ต.เหรียญ ศรีจันทร์ หนึ่งในผู้ก่อการ ดังต่อไปนี้

“มีความพอใจที่จะคิดเปลี่ยนแปลงประเพณีการปกครอง เพราะการเล่นโขน เล่นละครของพระประมุขแห่งชาตินั้นไม่มีประโยชน์แก่ชาติอันใดเลย มีแต่จะเสื่อมพระเกียรติยศเกียรติคุณแก่นานาประเทศ และมีผลกระทบกระเทือนถึงชาติ ถึงประชาธิปไตยคนไทยอีกด้วย ควรให้เป็นหน้าที่ของคนอื่นเขาแสดงและจัดการ”

นอกจาก การเล่น ดังกล่าวแล้ว ยังมีพระราชกรณียกิจอื่นๆ ที่กล่าวว่า โปรดการเล่นเมืองตึกตาซึ่งดูน่าขันสำหรับพระมหากษัตริย์ แต่แท้ที่จริงเป็นการเล่นที่แฝงการอธิบายวิธีการบริหารราชการในระบอบประชาธิปไตย ที่ให้ทั้งความสนุกสนานเพลิดเพลิน และแฝงด้วยหลักและแนวการปฏิบัติที่สามารถเข้าใจได้ง่าย ดังนี้

พ.ศ. 2445 ทรงตั้งสมาคมกรี (Gri Society) เป็นสมาคมที่มีการดำเนินงานตามแบบรัฐสภาอังกฤษ มีพรรคการเมืองสุภาพบุรุษ และพรรคแรงงาน

พ.ศ. 2446 ทรงสร้างเมืองมั่ง ในบริเวณวังปารุสกวัน (ต่อมาทรงริเริ่มใหม่ในปี 2450) ที่พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน มีการบริหารงานตามแบบการปกครองของเทศบาลในปัจจุบัน มีการเลือกตั้งนคราภิบาลให้เป็นหัวหน้าผู้ปกครอง และเชษฐบุรุษเป็นผู้แทนราษฎร แบ่งการบริหารเป็นแผนกคลัง แผนกตำรวจ และแผนกโยธาธิการ มีการให้บริการทางด้านการรักษาพยาบาล การออกหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ชื่อ ขวนหัว การจัดเก็บภาษีอากร และการส่งเสริมการออมทรัพย์ฝากธนาคารลิฟอเพีย (ต่อมาคือธนาคารออมสินในปัจจุบัน) มีการออกถนนบัตรใช้สอยในเมือง และมีการจัดตั้งสโมสรเพื่อการกีฬาและนันทนาการ

พ.ศ. 2461 ทรงสร้างเมืองทราย ณ หาดทรายค่ายหลวงหาดเจ้าสำราญ ทรงสอนเกี่ยวกับผังเมือง การจัดสาธารณูปโภค การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการปรับปรุงเมือง เช่น การสร้างน้ำตก การลำเลียงน้ำลอดลำคลอง การดับเพลิง การทำเหมืองแร่ และการทำ

ทอล้างสิ่งโลโครก เป็นต้น

ในปีเดียวกัน ภายหลังจากเสด็จกลับจากค่ายหลวงหาตเจ้าสำราญแล้ว ได้ทรงสร้างเมืองดุสิตธานีบริเวณรอบพระที่นั่งอุดร ในพระราชวังดุสิต เป็นเมืองประชาธิปไตยที่บริหารงานในลักษณะของเทศบาลในปัจจุบัน มีธรรมนูญลักษณะการปกครองคณะนคราภิบาล ทวายนครมีสิทธิในการเลือกตั้งนคราภิบาลและเซษฐบุรุษ มีการจัดตั้งพรรคการเมือง เรียกว่า พรรคแพรรแสบสีแดง และพรรคแพรรแสบสีน้ำเงิน⁹

พระราชกรณียกิจทางด้านการประพันธ์ก็เป็นที่ประจักษ์ว่า ทรงเป็นนักประชาธิปไตยที่ยอมรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง ทรงเปิดโอกาสให้นักหนังสือพิมพ์แสดงความคิดเห็นอย่างเสรี แม้จะเป็นความคิดเห็นเชิงวิพากษ์วิจารณ์ระบอบการปกครองอย่างรุนแรงก็ตาม แต่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมิได้ทรงใช้พระราชอำนาจที่จะควบคุมหรือปิดกั้นความคิดเห็น แต่อย่างไร ทรงเห็นว่าการวิพากษ์วิจารณ์เช่นนั้นเป็นการแสดงออกที่หวังดีต่อชาติ และพระองค์ได้ทรงพระราชนิพนธ์ชี้แจงด้วยเหตุผล ให้เห็นข้อดีข้อเสียของลัทธิการเมืองตามที นักหนังสือพิมพ์ได้แสดง ว่าเป็นระบอบการปกครองที่ไม่เหมาะสมกับประเทศไทยอย่างไร¹⁰

พระราชกรณียกิจในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าในพระราชหฤทัยของพระองค์ทรงนิยมระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้ข้าราชการบริพารตลอดจนประชาชนทั้งปวง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอย่างถูกต้องก่อนที่จะทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองสนองพระราชดำริของสมเด็จพระราชบิดา (รัชกาลที่ 5)¹¹ ที่จะให้พระองค์พระราชทานรัฐธรรมนูญและเปลี่ยนแปลงการปกครอง ก็เนื่องด้วยประชาชนยังขาดความรู้ทางการเมืองอย่างเพียงพอ อันอาจจะทำให้เกิดปัญหาในการเลือกตั้งผู้แทนในรัฐสภา และเป็นผลกระทบต่อประเทศไทยโดยรวม พระองค์มิได้ทรงปรารถนาที่จะทำอย่างครึ่ง ๆ กลาง ๆ¹² จึงทรงมีพระราชกรณียกิจต่าง ๆ มากมาย ซึ่งเป็นแนวทางในการปลูกฝังความรู้พื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทางอ้อม ไม่ได้เป็นการสอนทฤษฎีหรือความรู้วิชาการทางรัฐศาสตร์โดยตรง ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายได้

พระราชกรณียกิจในการแต่งบทละครก็น่าจะเป็นวิธีการสอนการเมืองผ่าน คำพูด และการกระทำ ของตัวละครที่ให้แก่คิดทางการเมืองและสะท้อนให้เห็นแนวพระราชดำริส่วนพระองค์ด้วย ทรงประยุกต์ทฤษฎีการเมืองให้เป็นรูปธรรมคือ แสดงออกเป็นการกระทำที่ทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้และประสบการณ์ทางการเมืองพร้อม ๆ กับความสนุกสนานในการติดตามเรื่องราวและการแสดงบทบาทของตัวละคร¹³ สิ่งที่น่าสนใจคือปัญหาทางการเมืองที่ปรากฏในบทละครพระราชนิพนธ์ได้เกิดขึ้นในทำนองเดียวกันกับปัญหาการเมืองไทยในยุคต่อมา

ดังนั้นการศึกษาการเมืองในบทละครพระราชนิพนธ์จึงเป็นเรื่องที่ยังคงทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพเหตุการณ์ทางการเมืองของไทยในสมัยปัจจุบัน

กรณีศึกษาบทละครพระราชนิพนธ์

บทละครพระราชนิพนธ์สะท้อนให้เห็นพระราชดำริทางการเมืองไว้อย่างชัดเจน ทรงมีพระราชดำริว่า ระบอบการปกครองที่เหมาะสมกับประเทศไทยคือ ประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์ประมุขของชาติ และทรงไว้ซึ่งทศพิธราชธรรม เป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชน และเป็นผู้นำทางการเมืองที่ดูแลทุกข์สุข ทำนุบำรุงประชาชนให้ได้รับความสุขมากที่สุดที่จะรับได้ (ฉวยอำนาจ) พระมหากษัตริย์ทรงใช้พระราชอำนาจโดยธรรม ผูกพันกับคุณธรรมและหลักธรรมในพุทธศาสนา พระองค์มิใช่สมมุติเทพหรือเจ้าชีวิตที่มีพระราชอำนาจเด็ดขาด แต่ทรงใช้พระราชอำนาจผ่านคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา ทรงเป็นพระราชอา (ที่) เป็นสง่าของแว่นแคว้น และ เหมือนดวงพระสุริยันบำรุงความมืดมนอนธการแห่งโลกได้โดยพลันเมื่อยามอุทัย (ฉวยอำนาจ)

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพระมหากษัตริย์จะทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจและปกครองพลสกนิกรในลักษณะธรรมาธิปไตย แต่ด้านนักการเมืองและทหารไม่คำนึงถึงประโยชน์สุขของส่วนรวม ไม่มีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน และขาดความรู้เกี่ยวกับระบบการปกครอง พลสกนิกรในลักษณะธรรมาธิปไตย จะก่อให้เกิดปัญหาที่ทำให้ประเทศชาติอ่อนแอ ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

ลักษณะของนักการเมืองที่ทำให้เป็นปัญหาทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ปรากฏอย่างชัดเจนในบทละครเรื่อง ฉวยอำนาจ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“ความบกพร่องทั้งปวงเกิดจากความทุจริตหรือความไร้ความสามารถแห่งพวกนักการเมืองที่ผลัดเปลี่ยนกันเข้ารับหน้าที่เป็นเสนาบดีและอำมาตย์มนตรีของสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน สุดแท้แต่นักการเมืองคณะใดจัดการให้พวกฝ่ายตนได้รับเลือกมาก็ได้ เข้าถืออำนาจปกครอง โดยมีได้คำนึงถึงความสามารถในการงานเลย ตำแหน่งหน้าที่ต่าง ๆ ในรัฐบาลหรือองค์กรมหาเสนาบดีก็เลือกสรรผู้เข้ารับ โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่บุคคลนั้น ๆ ได้กระทำแก่คณะของตน มากกว่าคำนึงถึงความสามารถ เช่น ท่านเสนาบดีกลาโหม.... เป็นคนขายนื้อ.... เป็นผู้ชำนาญในการฆ่าสัตว์..... ได้เคยให้เงินแก่คณะลิเบรลแล้วปีละมาก ๆ และได้บำรุงสภาพาชาด.....ได้บำรุงราชนาวิสมาคม อาจจะได้เป็นเสนาบดีทหารเรือก็ได้ หรือถ้าบำรุงโรงเรียนก็อาจจะได้เป็นเสนาบดีศึกษาธิการได้”

“นักการเมืองผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาถืออำนาจและใช้อำนาจเพื่อหาประโยชน์เข้ากระเป๋าสองตนเอง”

“รัฐสภาในเวลานี้เต็มไปด้วยพรรคเศรษฐกิจและพวกลูกสมุนเศรษฐกิจ.....เอาเงิน
หวานล่อให้พลเมืองที่โง่ ๆ เลือกแต่ลูกสมุนของเศรษฐกิจเป็นสมาชิกผู้แทนราษฎรใน
รัฐสภาจนเต็มไปทั้งสภา.....เมื่อทำลงคะแนน..... ก็ต้องแพ้พวกคณะเศรษฐกิจที่นั่น”

ปัญหาของนักการเมืองเช่นนี้เกิดจากการเลือกตั้งที่ไร้ประสิทธิภาพ ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง
เข้ามาขาดคุณสมบัติของนักการเมืองที่ดี และเมื่อได้รับเลือกตั้งแล้วก็ไม่ได้แสดงบทบาทหน้าที่
ของผู้แทนราษฎรที่แท้จริง ดังปรากฏในบทละครเรื่อง อะเลคซันดริสไวฟ์ (A Stateman's Wife)
ดังนี้

“คุณเป็นนักการเมือง ชนะการเลือกตั้งครั้งแรกเมื่อสิบห้าปีมาแล้ว ในนาม
ของพรรครัฐธรรมนูญ คุณชนะก็เพราะว่าบิดาของคุณได้สร้างคามนิยมไว้มาก
ในสมัยก่อน คุณเข้ามานั่งอยู่ใสภาสิบสองปีเต็ม โดยไม่ได้ทำอะไรให้ปรากฏเลย
จนกระทั่งคุณย้ายสังกัดมาเป็นพรรครัฐบาล ยกมือให้อยู่ตลอดเวลาเกือบสามปี”

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการปกครองแบบประชาธิปไตยด้านอื่น ๆ ที่สะท้อนผ่าน
บทละครพระราชนิพนธ์ คือ การใช้อำนาจเผด็จการทหาร และการปฏิวัติรัฐประหารโดยทหาร
บทละครหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า การใช้อำนาจเผด็จการทหารมีสภาพอย่างไร ประชาชน
จะได้รับความเดือดร้อน ไม่เว้นว่าจะเป็นผู้ใด จะถูกกดขี่ข่มเหงตามอำเภอใจ ไม่มีสิทธิที่จะ
โต้แย้งไม่ว่าจะด้วยสภาพของความเป็นมนุษย์ ความเป็นญาติ หรือผู้ได้บังคับบัญชา พลเรือน
ทุกคนจะถูกปกครองด้วยคำสั่งที่เด็ดขาดตามแบบการใช้นัยของทหาร ดังปรากฏในเรื่อง หัวใจ
นักรบ นามยอกเอาหนามบ่ง เพื่อนตาย กุศโลบายพระร่วง ธรรมะมีชัย และ ธรรมา
ธรรมะสงคราม การใช้อำนาจเผด็จการเช่นนี้ ทรงอธิบายเหตุผลไว้ด้วยพระอารมณ์ขัน
ดังตัวอย่างใน นามยอกเอาหนามบ่ง ดังนี้

ผู้บังคับบัญชาดำอำนาจ
เหมือนเครื่องจักรชักใยได้ทุกยาม
ถึงยามศึกนั้นบุกเข้ารุกกับ
เป็นทหารชาญชัยไม่เหมือนคน

พลอย่าอาจส่งเสียงสำเนียงถาม
เข้าสงครามวังหลุนเป็นหุ่นยนต์
นายเขาขับเข้าตีจนปีป่น
ถึงเสียชนม์ไม่เสียซึ่งวินัย

และ

.....
ทหารฟังตนเองเท่านั้นเหมาะ
พูดตรงมาตรงไปไม่แซะเขื่อน

เหล่าทหารหรือจะฟังพลเรือน
คำไพเราะจับใจไม่มีเหมือน

.....

นอกจากนี้ ทรงชี้ให้เห็นว่าทหารมีวิถีก่อการปฏิวัติรัฐประหาร จะดำเนินการดังนี้

“เมื่อพวกเรา (คณะนายทหารกษัตริย์โคโรเนียล) ทำการเอาพระมหากษัตริย์ออกได้แล้ว เราก็ต้องถืออำนาจไว้ในมือเราก่อน จนกว่าเราจะได้แก้ไขกฎหมายตามความต้องการของเราแล้ว จึงค่อยดำเนินการไปตามทางรัฐสภา” (ช่วยอำนาจ)

การดำเนินการของคณะปฏิวัติรัฐประหารเช่นนี้ เป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นเนื่องๆ ในประเทศไทย จนมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญนับว่าสิบฉบับรวมทั้งฉบับรัฐธรรมนูญของ รสช. อันเป็นต้นเหตุของการเกิดเหตุการณ์มหาวิปโยค หรือ พฤษภาทมิฬ ในเดือนพฤษภาคม 2535

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเสนอพระราชดำริว่า ทหารควรจะมีบทบาทหน้าที่ในการปกป้องประเทศชาติจากศัตรูภายนอก ไม่ควรเกี่ยวข้องกับการเมือง และควรมีความคิดและเหตุผลที่จะกระทำเช่นเดียวกับพลเรือน ดังปรากฏใน ช่วยอำนาจ ดังนี้

“ทหารก็เป็นพลเมืองคนหนึ่งเหมือนกัน มีชีวิตจิตใจและมีสิทธิ์ที่จะได้รับความสุขเหมือนพลเมืองทั้งหลาย.....เหตุใดทหารจึงจะต้องมีความคิดเห็นผิดกับพลเมืองอื่น?...คนเราไม่ควรยอมสละเสรีภาพของตนเพราะถูกเกณฑ์ไปเป็นทหาร ถึงเป็นทหารก็ไม่แปลกจากเป็นพลเมือง และไม่ควรรยอมสละสิทธิ์ของเราที่พึงมีหน้าที่ของพลเมือง”

และ

“ทหารเป็นผู้ที่อยู่ในยุทธวินัย ฉะนั้นจึงไม่เกี่ยวข้องอะไรในการเมือง.....ทหารจะไม่ยอมเป็นอันขาดที่จะช่วยเป็นกำลังแก่ผู้ก่อการจลาจล ตรงกันข้ามทหารต้องกระทำตามหน้าที่.....เพื่อรักษาความสงบราบคาบภายในบ้านเมืองอันเห็นว่าเป็นหนทางอันดีที่สุดที่จะป้องกันมิให้ศัตรูภายนอกฉวยโอกาสนำหายนะมาสู่ชาติของเรา”

และยังมีปรากฏใน พระร่วง ดังต่อไปนี้

พวกเราเหล่าทหารชาญสนาม
แม้ข้าศึกเหมือนหงักร

.....

มิให้ชนอื่นเข้ามาครอบครอง
รักษาชาติศาสนาให้ปรากฏ
ยอมสละชีวิแทนพี่น้อง

ไม่ครันคร้ามปัจจามิตรทุกทิศา

จะคู่มาโจมตีย่ำยีเรา

เพื่อรักษาเขตแดนวันดินแดนเรา

.....

เกียรติยศเฟื่องกระเดื่องก้อง

เพื่อทั้งมองสุขสวัสดิ์วัฒนา

ในด้านการแก้ไขปัญหาของบ้านเมือง เมื่อเปรียบเทียบกับกรณีของเหตุการณ์ พฤษภาทมิฬ และเหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ พล.อ.สุจินดา คราประยูร นายกรัฐมนตรี และพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เข้าเฝ้าในตอนค่ำ ของวันที่ 20 พฤษภาคม 2535 พระองค์ได้พระราชทานพระราชดำรัสให้ทุกฝ่ายหันหน้า เข้าหากันและร่วมกันแก้ไขวิกฤติการณ์ของบ้านเมืองด้วยสันติวิธี และด้วยความสามัคคี สมานฉันท์ของคนในชาตินั้น แนวทางการแก้ปัญหาเช่นนี้จะเป็นปัจจัยให้บ้านเมืองมีความ สงบสุข และประเทศชาติพัฒนาไปสู่ความเจริญก้าวหน้า จากการศึกษาบทละครพระราชนิพนธ์ จะพบว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวพระราชดำริทำนองเดียวกัน ดังปรากฏในเรื่อง พระร่วง เป็นวิธีอบรมจิตใจที่ปลูกให้ประชาชนรู้สำนึกว่า ตนสืบเชื้อ ชาติมาจากบรรพบุรุษผู้กล้าหาญ¹³ และด้วยความสมานฉันท์ของคนในชาติ ทำให้ชาติไทย เจริญพัฒนา เป็นที่ยอมรับของนานาประเทศชาติ ดังบทกลอนซึ่งนำมาเป็นเนื้อเพลงปลุกใจ ในปัจจุบัน ดังต่อไปนี้

อย่าเห็นแก่ตัวมัวพะวง	ลุ่มหลงฤศยาไม่ควรที่
อย่าต่างคนต่างแข่งกันแย่งดี	อย่าให้ช่องไพร่ที่มุ่งร้าย
แม้เราฤศยากันและกัน	ไม่ช้าพลันจะพากันฉิบหาย
ระวิงการยุยงส่งร้าย	นั่นแหละเครื่องทำลายสามัคคี

และ

ไทยรวมกำลังตั้งมั่น	จะสามารถป้องกันชั้นแข็ง
ถึงแม้ว่าศัตรูผู้มีแรง	มายุทธ์แย่งก็จะปะลาศไป
ขอเพียงไทยเราอย่าผลาญญาติ	ร่วมชาติร่วมจิตเป็นข้อใหญ่
ไทยอย่ามุ่งร้ายทำลายไทย	จงพร้อมใจพร้อมกำลังระวังเมือง
ให้นานาภาษาเขานิยม	ชมเกียรติยศฟูเฟื่อง
ช่วยกันบำรุงความรุ่งเรือง	ให้ชื่อไทยกระเดื่องทั่วโลก

นอกจากนี้ได้ทรงพระราชนิพนธ์ไว้ใน หนามยอกเอาหนามบ่ง ดังนี้

เสียแรงเกิดมาอย่าเสียที่	ที่ไม่มีทั้งชาติศาสนา
ทั้งกษัตริย์ชาติตียา	เป็นปิ่นประชาชาวเรา
ไม่ควรนั่งนิ่งทั้งหญิงชาย	ไม่ควรให้อายขายหน้าเขา
อย่าให้ใครตำหนิติเรา	ว่าเอาแต่แก่งแย่งกัน
เพ่งดูประโยชน์หมู่มาก	ด้วยยอมลำบากทุกสิ่งสรรพ
ประนีประนอมพร้อมกัน	ทุกวันมุ่งรักษาสามัคคี

บทสรุป

การเมืองจากพระราชดำรินับทละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวดังกรณีศึกษาข้างต้น เป็นแนวคิดทางการเมืองเพียงบางด้านเท่านั้น นอกจากนี้ยังมีแนวคิดทางการเมืองในเรื่องปรัชญาการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองที่ทรงนำเสนอไว้อย่างน่าสนใจ อาจนำมาศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมกับความรู้ด้านรัฐศาสตร์และค่านิยมทางการเมืองได้อย่างกว้างขวาง ผู้ศึกษาจะประจักษ์ได้ว่าพระองค์ทรงเป็นนักประพันธ์ที่มีมิติกว้างไกล สามารถสะท้อนภาพทางการเมืองที่อาจจะเกิดขึ้นในประเทศไทยในอนาคต บทละครพระราชนิพนธ์จึงมีลักษณะเป็นวรรณกรรมการเมือง ที่มีลักษณะเด่นในการทำนายปรากฏการณ์ทางการเมืองของไทย แสดงให้เห็นพระอัจฉริยภาพทางการเมืองว่า ทรงเป็นผู้มีภูมิความรู้อันไพศาลในธรรมชาติมนุษย์ สามารถตีแผ่จิตวิญญาณของมนุษย์ที่เกี่ยวกับการเมืองได้อย่างสมเหตุสมผล นอกจากการเข้าใจบุคลิกภาพ ตลอดจนพันธกิจของนักประพันธ์ที่สะท้อนออกมาในวรรณกรรมแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านมีทรรศนะความรู้ทางการเมืองเทียบเท่ากับการได้อ่านงานวิชาการของนักรัฐศาสตร์ หรือนักประวัติศาสตร์การเมืองด้วย

ดังนั้นการศึกษามหาบทละครพระราชนิพนธ์ในแนวเปรียบเทียบ ย่อมให้คุณค่าที่เป็นสาระประโยชน์ต่อบุคคลและส่วนรวม ทำให้ได้รับประสบการณ์ ความคิด และอารมณ์อันเป็นผลจากสิ่งแวดล้อมทางการเมือง ด้วยวิธีการแห่งศิลปะในรูปแบบของความบันเทิงใจ¹⁴ ที่ไร้มิติทางเวลาและยังคงทันสมัยในทุกยุคสมัย

เชิงอรรถ

¹อ่านรายละเอียดได้ใน ทิพย์สุนเตร นาคธน “ละครพูดร้อยแก้ว พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516

²ดูรายละเอียดใน ธิดา วัฒนกุล “แนวความคิดทางการเมืองในบทละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519

³ม.ล.ปิ่น มาลากุล งานละครของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีดิสินทร มหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช 2518 หน้า 54 - 57

⁴ธิดา วัฒนกุล เรื่องเดียวกัน หน้า 12

⁹ม.ล.ปิ่น มาลากุล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 2531 หน้า 3

¹⁰เรื่องเดียวกัน หน้า 6

¹¹ร.ต.เหรียญ ศรีจันทร์ และ ร.ต. เนตร พูนวิวัฒน์ หมอหลังรำลึก ภาคประวัติครั้งแรก ของไทย ร.ศ. 130 พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานศพ ร.อ. ขุนทวยหาญพิทักษ์ (นายแพทย์หลัง ศรีจันทร์) 19 เมษายน 2501 หน้า 140-141

¹²ม.ล.ปิ่น มาลากุล ประชาธิปไตยแบบต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดี ศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม กรุงเทพมหานคร : ขวนพิมพ์ 2532 หน้า 14-68

¹³อ่านรายละเอียดใน มัทนา เกษกมล "การวิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์เรื่องการเมือง และการปกครองในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2458-2468)" วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517

¹⁴พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์ เจ้าชีวิต กรุงเทพมหานคร : แพร่พิทยา 2505 หน้า 629

¹⁵เรื่องเดียวกัน

¹⁶ธิดา วัฒนกุล เรื่องเดียวกัน หน้า 431

¹⁷ม.ล.ปิ่น มาลากุล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหาธีรราชเจ้า กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเสริมสร้างเอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 2533 หน้า 79

¹⁸Tunyatap Suwanjinda, *Political Through Literature : An Experiment in Short Stories*; A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the Degree of Doctor of Philosophy, University of Washington. 1974, p.4.

บรรณานุกรม

- จุลจักรพงษ์, พระองค์เจ้า เจ้าชีวิต กรุงเทพมหานคร แพร่พิทยา 2505
- ทิพย์สุนทร นาคธน “ละครพูดร้อยแก้ว พระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว” วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516
- ธิดา วัฒนกุล “แนวความคิดทางการเมืองในบทละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว” วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519
- มัทนา เกษกมล “การวิเคราะห์ในเชิงประวัติศาสตร์ เรื่อง การเมืองและการปกครองในรัชกาล
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2458-2468)” วิทยานิพนธ์อักษร
ศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517
- ปิ่น มาลากุล, ม.ล. งานละครของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช 2518
- _____ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว กรุงเทพมหานคร สำนักงานเสริมสร้าง
เอกลักษณ์ของชาติ สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 2531
- _____ ประชาธิปไตยแบบต่างๆ ของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม กรุงเทพมหานคร ชวนพิมพ์ 2532
- เหรียญ ศรีจันทร์, ร.ต. และ ร.ต. เนตร พูนวิวัฒน์ หมอหลังรำลึก ภาคปฏิวัติครั้งแรกของไทย
ร.ศ. 130 พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานศพ ร.อ. ขุนทวยหาญพิทักษ์ (นายแพทย์หลัง ศรีจันทร์)
19 เมษายน 2501
- Tunyatap Suwanjinda, *Political Through Literature : An Experiment in Short Stories*;
A dissertation submitted in partial fulfillment of the requirement for the Degree
of Doctor of Philosophy, University of Washington. 1974.

ข้อสังเกต

บทความวิชาการเรื่องนี้ ผู้เขียนได้ใช้ข้อมูลมาจากวิทยานิพนธ์ ปี 2519 โดยสังเคราะห์ และเลือกประเด็นแนวคิดแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ปัญหาการใช้ อำนาจของทหาร และนักการเมืองที่ไร้ประสิทธิภาพ ผู้เขียนศึกษาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ ทางการเมืองในสังคมไทยเมื่อปี 2535 ที่เกิดความรุนแรง เรียกว่า พฤษภาทมิฬ และมีผล กระทบต่อประชาชนทั่วประเทศ ผู้เขียนนำเสนอความคิดเห็นว่า บทละครในพระบาทสมเด็จพระ มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีสาระสำคัญที่กล่าวถึงแนวความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ประชาชนแต่ละหมู่เหล่าควรทำหน้าที่ของตนในถูกต้อง เพื่อ ความมั่นคงของประเทศไทย บทละครพระราชานิพนธ์ต่าง ๆ หลายเรื่องจึงเป็นบทเรียน ทางการเมืองที่ควรค่าแก่การศึกษา ยังให้แนวคิดทางการเมืองที่ทันสมัยและเหมาะสมกับสังคม วัฒนธรรมไทยที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

จุดเด่นของบทความนี้ คือ การแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการที่ยังไม่มีการตีพิมพ์มา ก่อน โดยการศึกษาความรู้วรรณกรรมเปรียบเทียบกับสาระทางการเมืองการปกครองในวิชา รัฐศาสตร์ จากเหตุการณ์ปี 2535 ที่อยู่ในความสนใจในสังคม มาเป็นกรณีวิเคราะห์เปรียบเทียบ (พิมพ์ครั้งแรกในวารสารภาษาและวรรณคดี คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีที่ 9 ฉบับที่ 2 ตุลาคม 2535) และยังคงให้แง่คิดเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการเมือง อันเป็น ประโยชน์ต่อผู้อ่านในปัจจุบัน (พิมพ์ซ้ำในวารสารสถาบันวัฒนธรรมและศิลปะ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่ 9 ฉบับที่ 1(17) กรกฎาคม-ธันวาคม 2550 หน้า 5-13) ผู้เขียนใช้ภาษา เป็นทางการ สืลาการเขียนเคร่งขรึมจริงจัง มีการอ้างอิงใช้เอกสารที่เกี่ยวข้องโดยตรง รวบรวม ไว้ท้ายบทความ เป็นข้อมูลที่มีหลักฐานเชื่อถือได้ ผู้อ่านสามารถศึกษาค้นคว้ารายละเอียด เพิ่มเติมได้ตามความสนใจ

ตัวอย่างบทความวิชาการภาษาอังกฤษ

บทความภาษาอังกฤษต่อไปนี้ ตัดตอนมาจากวารสารไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์ ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 (เมษายน-กันยายน 2547) หน้า 31-966 เป็นตัวอย่าง บทความวิชาการที่เขียนบทคัดย่อ ทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย การเขียนส่วนนำและส่วน สรุป ผู้เขียนใช้คำศัพท์ง่ายๆ นำเสนอแนวคิดที่ทันสมัยและน่าสนใจ จากปรากฏการณ์การ นำเรื่องประวัติศาสตร์มาสร้างภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ สื่อสารเรื่องและเหตุการณ์ทาง ประวัติศาสตร์ของบุคคลสำคัญ อาทิ พระศรีสุริโยไท พระศรีสุพรรณิการ์ ท้าวศรีจุฬาลักษณ์ โดยศึกษาข้อมูลจากการสังเกต การสัมภาษณ์และวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นเชิงเปรียบเทียบกับ การรับรู้และมุมมองของของคนไทย

DOES POPULAR HISTORY IN THAILAND NEED HISTORIANS?

Hong Lysa¹

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการสำรวจผลงานประวัติศาสตร์แบบชาวบ้านจำนวนมาก ที่ปรากฏขึ้นอย่างชัดเจนในประเทศไทยช่วงเข้าสู่สหัสวรรษใหม่ โดยมีชนวนจากความเจ็บปวดด้วยพิษบาดแผลอันเป็นผลของวิกฤตการเงินในภูมิภาคอาเซียน ว่ากันว่ามิจุดเริ่มต้นพัพันกับปัญหาค่าเงินบาทปี 1997 ผู้ผลิตรูปภาพ นักเขียน นวนิยาย ผู้สร้างภาพยนตร์และโทรทัศน์ ต่างอ้างว่าผลงานของพวกเขามีพื้นฐานการจัดทำขึ้นตามมาตรฐานที่พิสุจน์ยืนยันได้ในความคิดของพวกเขา เชื่อว่านั่นเป็นกฎเกณฑ์ของประวัติศาสตร์แบบเดียวกับที่นักประวัติศาสตร์อาชีพเขียนประวัติศาสตร์ พวกเขาเลียนแบบวิธีการทำงานของนักประวัติศาสตร์และยังได้รับการสนับสนุนจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์เท่าที่จะหามาได้ ซึ่งก็มีอยู่เพียงน้อยนิด หากว่าประวัติศาสตร์แบบชาวบ้านเหล่านี้ โดยตัวเองแล้วย่อมเป็นข้อมูลสำหรับให้นักประวัติศาสตร์อาชีพได้ศึกษาวิจัยเพื่อความเข้าใจที่ดีขึ้น และเชื่อมโยงได้ถึงความเคลื่อนไหวอย่างยืดหยุ่นของหลักเกณฑ์ทางประวัติศาสตร์ของพวกเขา

ABSTRACT

This essay examines the spate of popular history products that surfaced in Thailand at the turn of the millennium, triggered by the traumatic Asian financial crisis that was set off by the run on the Thai baht in 1997. The producers of pictures, novels, movies and television serials all claim that their work basically conform to the standards of proof that they consider as the requirement for history as written by professional historians. They mimic the way historians work, and are facilitated by the very paucity of available historical records. These popular histories are themselves materials for professional historians to explore in order to better understand and deal with the dynamics of their discipline.

¹ Acknowledgement : The author would like to acknowledge the assistance and support in one form or another rendered by the following : Kriangkrai and Sirilak Samphatchalit, Varuni Osatharom, Wiphudh Sobhavong, and securing materials definitely deserves special thanks.

WHAT IS HISTORY IN THAILAND TODAY?

The Question of just what history is in Thailand today arises because of recent event which have brought to prominence its obverse : what is not history? The questions are not the outcome of pedantic vanities or territorial jealousies on the part of academic historians, but beg to be addressed because of the stream of related history products, fashioned by non-professional historians, which have been grabbing the newspaper headlines, and which completely defies the professional historian's understanding of what constitutes academic historical research and analysis. Popular history is understood here to mean works which claim to be true to the past, produced for the populace by non-specialists whose primary aim is not necessarily to further historical scholarship, but to attract a wide audience.

Turn of the millennium Thailand has witnessed the veritable sidelining in the eyes of the public of professional historians both in the universities and even in the state cultural pronouncement on what exactly happened in the past. Instead, history has been accessed through meditation and dreams translated into photographic images, through the imaginative creation of film producers and screenwriters of cinema and television scripts, and by popular historical novelists. The phenomenon of the cult of Phra Suphankalaya was reported in the news media in late February 1999; the movie *Suriyathai* premiered with great fanfare in August 2001, its publicity materials saturating the media and public space in the months leading to the event; the announcement that Princess Ubolrat would take the role of Phra Wisutkasat, daughter of Queen Suriyothai and mother of Phra Suphankalaya in the television serial *Kasatriya* was made in November 2002

Regardless of whether they were pleased with the popular history products or not, historians such as Sunait and Piset have lent their expertise to their production, and at least to some degree marked out the realms of possibility for the discourses. Without them, the producers of popular history would have proceeded with what they have set out to do anyway, for while the paucity of documents may be limiting on information about the past, at the same time it can be liberating for the popular history producers for it is well nigh impossible to challenge their rendition of the past as invalid based on documentary evidence. The films, novels, dreams and pictures that deal with

history are easier to create than to refute. They are part of the ecosystem along with the Fine Arts Department, Sinlapa Watthanatham, entertainment magazines, the education system, the laws of the land, the political, social and economic system, as well as historians and historical records. The cult of Phra Suphankalaya has waned without fanfare when the tumult of the financial crisis settled into management mode perhaps only to await the next crisis and cult of worship. Kasatriya and especially Suriyothai on the other hand have a life beyond their initial public encounter, for they can be reread and rescreened endless times. The popular history products can be analysed, critiqued, used as classroom case-studies of how documentation and imagination can be inextricable; studied for an understanding of the cultural politics in the turn of the millennium Thailand, and its particular idiom of the Ayutthaya hero queens. Perhaps in the future, they could be parodied; provided with counter-narratives, say from the point of view of King Mahin, or the third person on the back of Queen Suriyothai's elephant. As it is, one prominent issue that has emerged out of the recent popular history issue is just how nebulous the documentation is for the pre-nineteenth century period; the momentum is there for re-looking royal-national history as popular history. The possibilities are limited only by the historian's definition of what history is.

REFERENCES

- Barm?, Scott. 2002. *Woman, Man, Bangkok*. New York : Rowman & Littlefield.
- Chatrichaloem Yukol, Momchao. 2001. *Chotmaihet Suriyothai* (Chronicles of Suriyothai). Bangkok : Phraeo Entertainment.
- Kasian Tejapira. 2001. "The Post-modernization of Thainess" in *House of Glass : Culture, modernity and the state in Southeast Asia*. Singapore : Institute of Southeast Asian Studies.
- Landy, Marcia. 1996. *Cinematic Uses of the Past*. Minneapolis : University of Minnesota Press.
- Mckhom Wongthet 2001. "Taking Liberties with the Monarch : the Royal Biopic in the 1990s". in *British Historical Cinema : the History, Heritage and Costume Film*. Ed. Claire Mon and Amy Sargeant. London : Routledge.

- Mukhom Wongthet 2001. "Bang Rachan". *Mathichon raiwan* 27 December. Petyupha Bunsiticharungrat. 2001. *Tam roi Suriyothai* (Tracking the Traces of Suriyothai). Bangkok : Amarin.
- Piriya Krairiksh. 2003. "The Chedi Sri Suriyothai Reconsidered". in *Dedication to Her Royal Highness Princess Halyani Wadhana Krom Luang Naradhiwas Rajanagarindra*. The Siam Society under Royal Patronage. Bangkok : Amarin Press
- Phraeo 2001. "Lang klong Suriyothai" (Behind the Cameras of Suriyothai) 25 September.
- Piset Chiachanphong. 2001. *Suriyothai : Prawattisat chak phapayon* (Suriyothai : History from the movies). Bangkok : Reader Publishing.
- Sasiwimon (Chakraphan Posayakrit) 2001. "Suriyothai". *Phloi kaem phet*. 15 September 10 : 233; 30 September 10 : 234.
- Sinlapa Watthanatham* 1999. "Kwamching kab chintanakan khong momchao Chatrichaloem Yukol" (Momchao Chatrichaloem Yukols Truth and imagination). 20 : 10. August.
- Sinlapa Watthanatham* 2002. "Khongchai kongnom lae Phranang Chiraprapha" (Doubts about the Breast Container and Queen Chiraprapha). 23 : 3. January.
- Sinlapa Watthanatham* 2002. "Suriyothai thammai mai fun dam" (Why arent Suriyothais Teeth Black?). 23 : 4. February.
- Sirot Khlamphaibun. 2003. "Bang rachan-aek khong adit prisana khong pachuban" (Bang Rachan0Burden of the Past, Conundrum of Today) <http://www.thaifilm.com/thai/journalDetail.asp?journalID=7> 26 October 2003
- Somdetphra phinang Suphankalaya*. n.d. (2001?) Bangkok : Namfon.
- Sunait Chutintaranond. 1999. *Phra Suphankalaya : Chak tamnan sun a prawattisat* (Phra Suphankalaya : from Legend into History). Bangkok
- Thongchai Winichakul. 2001. "Prawattisat thai baep rachachatniyom" (Royal-nation history). *Sinlapa Watthanatham* (Art and Culture Magazine) 23,no.1 (November).
- Tomayanti (Wimon Siriphaibun). 2002. "Kasatriya". *Kwan Ruen*. Bangkok.
- Tomayanti (Wimon Siriphaibun). 2002. *Kasatriya*. Bangkok : Na ban na wannakam.

บรรณานุกรม

- ตรีศิลป์ บุญขจร “หน่วยที่ 10 การพัฒนาสมรรถภาพการอ่านเชิงปฏิบัติ” ใน เอกสารการสอน
ชุดวิชา การใช้ภาษาไทย เล่ม 2 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2538
- ประชัน วลลิโก “หน่วยที่ 9 การเขียนสารคดีในสื่อสิ่งพิมพ์” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการเขียน
สำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2548
- ประภาวดี สืบสนธิ์ “หน่วยที่ 14 กระบวนการเขียนเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ” ใน เอกสารการ
สอนชุดวิชาการใช้ภาษาไทย นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2538
- ปราณี สุรสิทธิ์ การเขียนสร้างสรรค์เชิงวารสารศาสตร์ กรุงเทพมหานคร แสงดาว 2541
- ปรีชา ช่างขวัญยืน ศิลปะการเขียน กรุงเทพมหานคร วิชาการ 2525
- มาลี บุญศิริพันธ์ “หน่วยที่ 7 การเขียนบทความในสื่อสิ่งพิมพ์” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
การเขียนสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ เล่ม 1 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2548
- _____. การเขียนสารคดีสำหรับสื่อสิ่งพิมพ์ กรุงเทพมหานคร ประกายพรึก 2535
- เสรี วงษ์มณฑา “การสร้างสรรค์งานเขียน” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 6 (การเขียน
สำหรับครู) นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2544
- Nelson, Roy Paul, *Articles and features*. Boston U.S.A.: Houghton Mifflin Company, 1978.
- Rosakis, E. Laurie, *Creative writing*. New York : A Simom & Schuster Macmillan
Company, 1997.